

DOLENJSKI TIŠT

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 34 (440)

LETO IX.

NOVO MESTO, 28. AVGUSTA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje "Slovenski poročevalec" v Ljubljani

Tovariš Tito, tovariš Aleksander Ranković in tovariš Miha Marinko v spremstvu komandanta Glavnega štaba Miče Novkovića ter komandanta naselja »Frane Rozman - Stane« med špalirjem navdušenih brigadirjev

Solze sreče

Vsi nasmejani in srečni so pričakali goste brigadirji v Kronovem. Le majhno dekletce se joče in pokriva lica z rokami. Okoli nje je gruča prijateljev, ki jo mirijo. »Hočem k Titu!« Vsi poznajo njeno zgodbo. Starše so ji pobili fašisti. »Zadaj imam samo njega...« Pustite me k njemu... Brigadirjem je nerodno. H gruča pristopi tovariš Ranković, priceme dekletce za roko in jo tolaži. Potem jo odpelje k Titu. Vsa srečna je. Na že nasmejanih licih se arse drobne kapljice... »Vse bo dobro, vse bo dobro...« jo tolaži Tito.

»Pozdravi pionirje tvojega odreda!«

Prj Drnovem na Krškem polju so maršala Tita pričakali tudi prebivalci občine Videm-Krško. Na veliko presenečenje vseh se je avto maršala in njegovega spremstva ustavil. Ob vzklikih in pozdravljanju je tovariš Tito v spremstvu podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksandra Rankovića, predsednika LRS Mihe Marinka in drugih izstopil iz avtomobila. Takoj ga je obdalo okrog 1.500 navdušenih državljanov. V imenu občinskega ljudskega odbora Videm - Krško je maršala pozdravil predsednik ObLO Stane Nunčič. Nato je stisnil roko tovarišu Titu in mu podaril šopek rož predstavnik Pionirskega odreda »maršala Tita« iz Leskovca, nakar mu je tovar. Tito naročil: »Pozdravi pionirje tvojega odreda!« Nato je maršal s spremstvom obdel navdušeno množico in se odpeljal proti Brežicam. M.

»Rukovao sam se sa drugom Titom!«

Bilo je v naselju »Borisa Kidriča« v Zg. Kronovem v petek dopoldne. V skupini brigadirjev, ki jo je pravkar obšel predsednik Tito, je bil posebno glasen srednjevisok fant, ki je molal desnico visoko v zrak in dopovedoval tovarišem:

»Ne gurajte me, drugovi, ja sam se rukovao sa drugom Titom!«

Prisrčno, ganljivo: stik z maršalovo desnico je hotel brigadir ohraniti zase kar najdlje... Ne bo ga pozabil.

PREDSEDNIK TITO NA PRIMORSKEM

Po obisku pri graditeljih avto ceste Ljubljana - Zagreb je predsednik republike maršal Tito v spremstvu soproge Jovanke, Mihe Marinka, generala Milana Zejlja in drugih v soboto obiskal Tolmin in Novo Gorico. Po vsej Soški dolini, kamor je tovariš Tito prispel čez Vrščic, so ga navzlic dežju pozdravljali tisoč domačinov. Predsednik republike si je ogledal tovarno poljišča v Novi Gorici, nato pa je skozi Vipavsko dolino nadaljeval pot na Brione.

TITO med nami

Bil je in ostal bo nepozaben dan. Za tisoče naših ljudi, ki so se v mračnem petkovem jutru žalostno ozirali v sivo, mokro nebo, iz katerega je pljuskalo, lilo in grmelo, a so hkrati še vedno upali: morda pa le pride... In za tisoče in tisoče mladih, zagorelih brigadirjev, ki so v dolgih vrstah stali ob novi cesti in čakali, da bo prišel med nje njihov najboljši prijatelj in učitelj. Dež, nalivi in grom ga niso zadržali. Od Ivančne gorice do Mokric ga je pozdravljalo na desettisoče rok, toplih, iskrenih src in nasmejanih, vedrih pogledov.

Ze v Ivančni gorici je tovariš Tito po sprejemu raporta komandanta Glavnega štaba MDB Miče Novkovića nasmejan dejal:

»Niste krivi ne vi in ne jaz, da pada dež. Navzlic slabemu vremenu hočem videti čimveč...«

Sprejem vzdolž ceste je bil kljub nevihti navdse prisrčen. V Trebnjem je stal maršal Tito v odprtem avtomobilu in sredi naliva nasmejan odzdravljaval domačinom in zbranim brigadirjem. Pravtako v Novem mestu, kjer se je pred križiščem Industrije obtuje zbralo več sto ljudi v najhujšem dežju. Takoj, ko so avtomobili zavili proti Ločni, je med ljudmi završalo:

»Popoldne pride nazaj! Ob štirih na Glavnem trgu!«

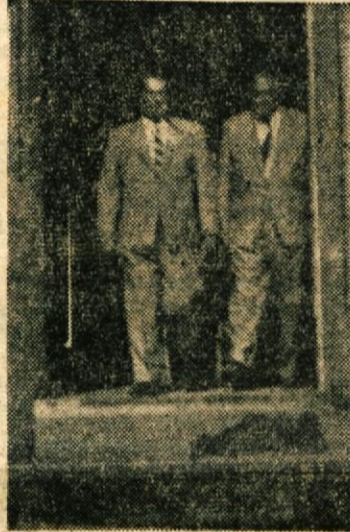
Maršal si je medtem ogledal Otočec in vse prostore Glavnega štaba MDB. Vreme se je nato le zvedrilo: visoki gostje so obiskali brigade v naseljih Zg. Kronovo, Draga, Grmovlje in Gmajna. Sredi Krškega polja so jih prisrčno pozdravili prebivalci Krškega, malo niže še Brežičani. Potem, ko so si ogledali delo »Gradisovega« finišerja, ki je zadnje dni dosegel rekord v betoniranju nove ceste — 380 metrov na dan —, je kolona avtomobilov krenila proti Mokricam in vozila mimo naselij v Prilipah in Ribnici. Sem so prišli tudi mladinci iz brigad v Bobovici, Domaslovcih in Rakitju. Bila je nepozabna slika: maršal Tito med mladimi graditelji, katerim so nezadržano vreli iz prsi nešteti pozdravi, vzkliki in pesmi.

Po kosilu na Otočcu je kolona avtomobilov spet zavila v Novo mesto. Na slavnostno okrašenem Glavnem trgu, kjer se je zbralo menda vse, kar je moglo z doma, je predsednik republike prvokrat stopil na tla dolnjske metropole. Spet pozdravi, cvetje, ploskanje in veselo vzklikanje. Vsakdo je hotel ljubljene maršala videti od blizu; v hipu je bil obkrožen od veselih Novomeščanov in pionirjev. Gostje so iz Novega mesta spet zavili k avto cesti proti Karteljevemu in prek Sentjurja in Lukovka do Trebnja. Ganljiva srečanja mladine z maršalom so se spet ponovila.

Tovariš Tito je na vsakem koraku videl ogromne uspehe dosedanjega dela. Maršal je pohvalil brigadam, ki so v teh nekaj kratkih mesecih skupaj z delavci dale novi cesti veličastno podobo. Skoraj od Korenitke do Ivančne gorice pa se je predsednik republike s spremstvom že peljal devet kilometrov po novi asfaltni cesti. Po cesti, o kateri je januarja letos prvič govoril mladi generaciji naše države, po cesti — ki je bila zgrajena v slabih štirih mesecih poštvovalnega dela.

Bil je in ostal bo nepozaben dan. Petek, 22. avgust 1958. Dan, ko je za nalivi in nevihto spet posijalo sonce in pokazalo predsedniku republike dolnjsko zemljo in na njej mladino vseh naših dežel v skupnem prizadevanju in ustvarjalnem delu za našo srečno bodočnost.

Pesem ceste bratstva in enotnosti, za katero je dal tovariš Tito pobudo in vso pomoč mlademu rodu naših narodov, je zdaj, po maršalovem obisku, z vsemi svojimi brigadami, delavci, inženirji, tehnikami, podjetji in investitorji še mogočnejša, še lepša, še bogatejša.

Tovariš Tito in sekretar OK ZKS Jože Borštnar zapuščata kavarno na novomeškem Glavnem trgu

Pozdrav Brežičanov

V petek se je okrog 11. ure zbralo ob cesti na Catež pri Brežicah več sto Brežičanov, ki so prihitali iz uradov, trgovin, podjetij in s polj, ko so slišali, da se bo maršal Tito peljal po avto cesti proti Zagrebu. Prihitali so Titovi pionirji in cicibani s šopki in zastavicami, da pozdravijo svojega maršala. Njim so se pridružili brigadirji iz mladinskega naselja v Prilepah. Ura je šla že proti poldnevu, nestrpnost pri zbrani množici, kdaj se bodo izza ovinka prikazali avtomobili, je vedno bolj narasčala. Nekaj minut po dvanajstj je prispel prvi avtomobil

in javil: »V tretjem avtomobilu bo on!« Čez nekaj minut je v počasni vožnji pripeljalo več avtomobilov, maršala pa so že od daleč vsi spoznali. Dvignil se je vihar navdušenja, brigadirji so mu glasno skandirali in ploskali, pionirji in cicibani so ga pozdravljali z rožami in zastavicami. Nasmejan je odzdravljaval tovariš Tito goste vrste ob obeh straneh ceste. Počasi je vozil njegov avtomobil, a vendar se je zdelo, da jim le prehitro izgaja izpred oči, saj so se mnogi, posebno najmlajši, pionirji in brigadirji, prvič srečali z maršalom Titom.

Cvetje za ljubljene, najdražjega gosta! Novomeški pionirji in pionirke so toplo pozdravili maršala Tita in mu izrekli na tleh dolnjske metropole prisrčno dobrodoščilo. Tovariš maršal jim je naročil, naj pozdravijo ves mladi dolnjski rod.

Mladino vzgajamo z ustvarjalnim delom

Dragi tovariši! Danes sem prišel na ta veliki objekt, ki ga gradi socialistična mladina Jugoslavije. Zal mi je, da nisem mogel tega že prej stari. Niso mi dovoljevali posli. Danes, ko sem tu, sem se prepričal, kako prav je bilo, da smo sklenili, naj naša mladina ponovno prevzame določen del odgovornosti za izgradnjo naše socialistične dežele. Na mladinskem kongresu v Beogradu sem v imenu naše Partije in Centralnega komiteja govoril o tej nalogi, ki jo je tedaj mladina z velikim navdušenjem sprejela. Nihče od nas, nitj jaz, niti moji tovariši, ostali člani komiteja, nismo dvomili v to, da bo obljava, ki so jo dali vaši vodilni tovariši tedaj na kongresu, izvršena. Danes, ko sem šel vzdolž enega dela trase in videl mladince, videl izvršeno delo, sem bil srečen, ker sem lahko ugotovil, da je obljava ne samo izpolnjena, temveč da je v nekem smislu celo presežena. Zato ni nobenega dvoma — če ne bo kakšnih elementarnih nezdov — da bo to delo ne samo pravočasno, ampak celo predčasno izvršeno.

Ko smo prenehali z našimi mladinskimi akcijami, smo razmišljali, ali nismo morda pogrešili, ker smo demobilizirali velik del naše mladine, ki ni mogla, ne zaradi svoje volje, temveč pod silo okolnosti, sodelovati v izgradnji naše dežele v tolikšni meri, kolikor bi lahko. Nekateri so govorili, da je naša mladina apolitična, da naša mladina plava v razne tuje vode, oziroma da je pod tuji vplivi itd. Da to ni točno, vidim danes, ko gledam naše mladince. Njihovo navdušenje, ta njihova pripravljenost, njihovo delo, vse to govori o tem, da imamo prekrasno mladino. Če so kje kakšne pomanjkljivosti, je to naša krivda, ne pa krivda mladine.

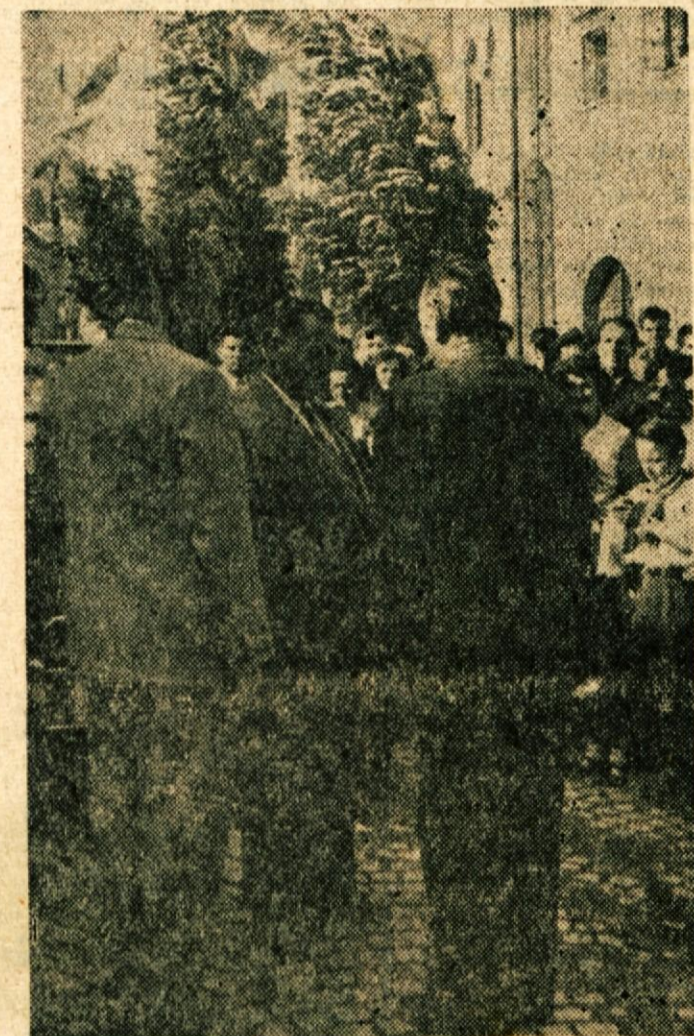
Centralni komitej Zveze komunistov Jugoslavije si bo v bodoče, še bolj prizadeval skrbeti za to, kako se vzgaja naša mladina, v kolikšni meri sodeluje pri naporih naših narodov za izgradnjo naše dežele. To je dolžnost vseh komunistov. To je bila naša dolžnost že pred vojno, ko smo delali pod najtežjimi ilegalnimi okoliščinami. Tudi tedaj smo se komunisti trudili, da bi čimveč mladine zbrali okoli sebe. Tudi danes vidj mladina v nas, v komunistih, svoj vzor, hoče, da ji dajemo tudi naloge, da ji kažemo pot, po kateri naj se razvija. Kot so govorili nekateri naši ekonomisti, bo ta cesta morda nekoliko dražja. Toda mi v Centralnem komiteju mislimo, da moralno-političnega činitelja, ki si ga pridobiva naša mladina in ki je ogromne važnosti za našo skupnost, ni mogoče

nadoknaditi z nobenimi sredstvi in plačati. Nobena druga šola ali tečaj ne more dati naši mladini toliko, kolikor lahko pridobi na takih delovnih akcijah. Pa tudi če bi bil učinek še manjši, čeprav ne morem govoriti o manjšem učinku, kot ga lahko dajo redni delavci, kajti mladina lahko z elanom nadoknadi tisto, česar večjih z znanjem ne more dati. Ogromne važnosti je, tovariši, da vzgajamo našo mladino z ustvarjalnim delom.

Zaradi samega gospodarskega računa ne moremo pri vzgoji naše mladine zanemariti najvažnejšega činitelja. V Jugoslaviji bomo imeli še vrsto takšnih akcij. Četudi je delo na sedanjem objektu mnogo bolj organizirano in je mladina bolj preskrbljena in organizirana, kakor je bila na prejšnjih delovnih akcijah, vendar smatram, da bomo morali prihodnja leta take akcije še bolj pripraviti. To zimo je treba predvideti vse kar bi bilo potrebno, da bo naša mladina zadovoljna, da bo lahko čimbolje opravljala svoje delo in se okoristila z vsemi pravicami. Želi si obogatiti znanje. Pri vsaj je ogromna težnja kmečke mladine, da se nauči tehnike. Kaj smo ji dali? Nekaj traktorjev, za katere ste se sami borili in za druge take stroje. Prihodnje leto mora biti to organizirano, da ne bodo skrbeli za to samo voditelji, ki so odgovorni za delo z mladino, ampak bo to naša skrb. Postaviti moramo organ, ki bo skrbel za vse, kar je potrebno.

Ob zaključku se je predsednik Tito z nekaj besedami zadržal tudi pri današnjem mednarodnem političnem položaju. Dejal je, da je danes Jugoslavija zopet pred problemom, kakršnen je n. pr. klevetanje, podiktanje, posovanje, negiranje njene pozitivne vloge na mednarodnem področju itd. Poudaril je, da je posebno v tem položaju važno, da je jugoslovanska mladina sama celota, da bo neomajno nadaljevala tisto, za kar smo se starejši borili. Ne čaka naj na čas, ko nas ne bo, ampak naj že danes dela skupno z nami, naj nam lajša delo, da bo moralno-politično vzgojena in oborožena z zadostnim znanjem, ki je potrebno za vsakodnevno življenje. Moralno-politična enotnost naših narodov, o tem sem globoko prepričan, — je dejal maršal Tito, — se bo popolnoma uresničila z našim mladim narasčanjem.

— Iz govora predsednika republike maršala Tita na kosilu v Glavnem štabu MDB na Otočcu (22. avgusta 1958)

Predsednik okrajnega ljudskega odbora Franc Pirkovič pozdravlja predsednika republike maršala Tita na novomeškem Glavnem trgu

Stanovanjska skupnost

(Nadaljevanje)

Servisi stanovanjskih skupnosti

V dosedanjih osnutkih so tri vrste servisov, ki bi jih lahko uvedla večina stanovanjskih skupnosti pri nas. To so: **gospodarski servis, preskrbovalni servis in obrtni servis.**

Gospodarski servis bi opravljal sledeče naloge: čiščenje, pranje, krpanje, popraviljanje in likanje perila in oblačil. Imel bi tudi primerno število sodobnih gospodinskih strojev ter bi jih s priloženo strokovno delovno silo posojal na dom. Oddelek tega servisa bi po naročilih gospodinjstev opravljal večja čiščenja stanovanj in nudil tudi delno pomoč gospodinjstvom pri delu. V okviru gospodarskega servisa bi bil tudi prehranbeni oddelek, ki bi po naročilu posredoval gospodinjstvom tudi na dom očistena surova živila, sočivje in zelenjavo: solato, stročnice, krompir, razno zelenjavo, gomolje in meso; polkuhana živila: fižol, meso, drobovino in podobno ter že gotova jedila: enolončnice, popolna kosila (menije). Razen tega bi lahko člani skupnosti uživali hrano tudi v obratu takšnega servisa.

Kolikor bi bilo potrebno, bi v okviru gospodarskega servisa delal oddelek za varstvo predšolskih in šolskih otrok. Varstvo bi bilo organizirano v posebnih domovih, kjer bi že obstajajo, v posebnih sobah večstanovanjskih blokov ali v skupnem prostoru za več manjših stanovanjskih hiš. Oddelek bi nudil šolskim otrokom pomoč pri učenju, jih nadzoroval, skrbel za ureditev skupnih igrišč, pripravil skupne izlete otrok, sprehode in podobno. Posredoval bi za zamenjavo učil in učnih pripomočkov, jih posojal; razen tega bi posojal igrače, športne rekvizite, posebne vrste obleke ter razno opremo. Kadar dobijo gospodinjke obisk, težko zmorejo domača

delo in postrežbo gostov. V takem primeru bi zaprosile za pomoč servis ter dobile izučeno kuharico in gospodinsko pomočnico. Kadar pripravljamo drva za zimo, urejamo vrt in podobno, včasih ne vemo, »kje se nas drži glava«. Tudi tu bi nam pomagal servis. Posredoval bi občasno delovno silo za sekanje in spravljanje drv, obrezovanje sadnega drevja ter dela na vrtu.

Preskrbovalni servis je drugi, ki smo ga omenili. Posredoval bi nakup in dostavo raznih vrst živil na dom: specerijskega blaga, delicatnega blaga, kruha, mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sadja in zelenjave, raznega galanterijskega blaga in tobačnih izdelkov. Razen tega bi člani stanovanjske skupnosti občasno oskrbovali z ozimnico: s sadjem, krompirjem, kurivom in z ostalimi potrebnimi predmeti, ki jih potrebujemo v večjih količinah za zimске zaloge.

Obrtni servis bi nudil prebivalcem s pomočjo raznih svojih delavnic cenena manj-

ša popravila stanovanjske in gospodinske opreme, prostoro-rov, zgradb, naprav in napeljav.

Naštete vrste servisnih služb bi lahko stanovanjska skupnost pri nas pričela takoj uvajati, seveda le tam, kjer bi bile potrebne. Začetna sredstva bomo dobili iz raznih virov. Prvi in najvažnejši vir je samopomoč državljanov, ki stanovanjsko skupnost ustanovijo. Samopomoč je zamišljena tako, da državljanji prispevajo v obliki materiala ali denarja. Pomagale bodo gotovo tudi gospodarske organizacije in kmetijske zadruge ter občine. Nekatere gospodarske organizacije v Novem mestu so že do sedaj kazale mnogo zanimanja za razne dejavnosti, ki jih bodo v bodoče urejevala stanovanjska skupnost. Posamezna večja podjetja so v takšne namene ponujala že lepe zneske.

O sredstvih, pogojih in še marsičem, kar bo potrebno, da bi stanovanjska skupnost lažje »zadrla«, pa se bomo pomenili v prihodnji številki.

Ne nasedajte!

I. C., rojen 1929. leta, iz Bernaza pri Splitu, se je 20. junija v Ljubljani v skladišču Tobacne tovarne Sarajevo s ponarejenimi dokumenti predstavil kot »komandant spružne brigade« z avto ceste in dvignil cigarete v vrednosti 140.900 din. Cigarete je nato prodajal in zamenjal za pijačo ob trasi bodoče avto. ceste. Z večino plena je bil prijel od varnostnih organov.

Kot padalski instruktor se je predstavil 19-letni V. K. iz Maribora in zatrjeval, da je nastavljen od LZS. Od brigadirjev je pobral denar za članarino Letalske zveze in izkaznice Bil je obsojen na mesec dni zapore. Ko je 20. 7. kazen prestal, je takoj odšel v naselje Kartičeva in se tam zdejaj za zastopnika Rdečega križa ter pobral članarino, objubil brigadirjem značke Rdečega križa in trenirke. Bil je takoj ponovno prijel.

so je obiskoval mladinska naselja in skušal zastopni živeti. Sodnik za prekrške ga je obsodil na 35 dni zapore.

V naselju Bela cerkev se je T. D. iz Novega Pazarja, star 26 let, predstavil kot novinar Saša Markovič, ki dela pri časopisu »Mladost na sveto pot«. Zanimal se je za brigadirje, kako so zadovoljni, skrbela ga je ureditev taborišč in silico. Zaradi takih lumparij je bil že kaznovan. Sodnik za prekrške mu je prisodil zdejaj 15 dni zapore.

V Vihrah izbruhnila dva požara

22. avgusta popoldne je iznenada izbruhnil požar v Vihrah na Krškem polju, pri posestniku Solarju. Na pomoč so prihiteli razni službeniki in gasilci iz garnizije Cerklje, Videm-Krškega in bližnja gasilska društva. Ko so se vsi posvetili reševanju imetja in preprečevanju ognja, je nenadoma zagorelo na drugi strani vasi, pri občinskem odborniku Račiču. Ker je bilo vreme vetrovno, so težko preprečevali širjenje ognja. Skočilo, ki je nastala, cenilo nad 3 milijone dinarjev. Pri tov. Račiču je razen gospodarskega posloja zgorelo tudi 12 prašičkov, stamozemlja in sena za 4 glave živine. Imenovani je pred kratkim zažgal zavarovalno vsto od dveh milijonov na polovico, kar se mu bo obutno poznalo pri izplačilu zavarovalnine. Domnevaajo, da je bil požar, zlasti pri tov. Račiču, podtakljen. Vzroke požara še raziskujejo. M.

V TEM TEDNU NABIRAMO:

- Cvet jensenske rese (100 din).
- List ajbsa (36 din), sizenovca (180 din), hribske rese (500 din), gozdne jagode (100 din), melise (140 din).
- Rastlino ptičjega dresna - moravka (30 din), črnobino (70 din), gladšnika (36 din), hribske rese (250 din), jetičnika (105 din), vodne kreše (140 din), koptnika s korenino - virh (65 din), zlate rozge (45 din).
- Korenine beladone (140 din), gozdna korena (100 din), bal-drijana (260 din), habata - smrdljivi bezg (36 din).
- Plodove: šipek celj (50 din), sipek luščine (180 din), črnega trna - oparnice (30 din), gloga - belega trna (33 din), bezga (90 din), češmina (100 din).
- OBVESTILO - Nabralci, po-štilite za nabiranjem cveta jensenske rese! Ko bo cvetje porjavelo, bo odkup prenehal.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Vsi so se oudamili. Generalna skupščina je na izrednem zasedanju soglasno sprejela arabsko resolucijo o Srednjem vzhodu, ki je zahtevala umik ameriških in britanskih čet iz Libanona in Jordanije, pozvala države v tem delu sveta, naj se ne vmešavajo v notranje zadeve svojih sosed in naložila generalnemu sekretarju Združenih narodov, da odputuje na Srednji vzhod.

Javnost seveda še ni bila navdušena, ampak se je ljudem kama odvalil od srca, kakor pravimo. In čeprav so Američani po sprejetju arabske resolucije trdili, da v bistvu zagovarja njihovo stališče, Rusi pa njihovo, se za to ni nihče zmenil. Glavno je bilo, da je bila resolucija sprejeta, kar pa še ne pomeni, da je uresničena.

Glavni pogoj za pomiritev je seveda umik tujih čet s Srednjega vzhoda. Trindvajsetega septembra poteče mandat dosedanjemu predsedniku Libanona Chamounu in funkcije predsednika republike bo prevzel general Sehab. Če prej ne, bo takrat vlada zahtevala umik ameriških čet iz Libanona in Američani se že večkrat izjavili, da se bodo umaknili, če bo to zahtevala od njih zakonita libanonska vlada.

Mnogo bolj zapleten je položaj britanskih vojakov v Jordaniji. Po mnenju nepristranskih opazovalcev objektivno samo navzočnost kakih dva tisoč britanskih vojakov drži pokoncu kralja Husaina in njegov režim. Največja težava je v tem, da mladi Husain s slabšanjem položaja kaže vedno večjo krvočnost in nepopustljivost, ker ve, da je britanska vlada v škripah. Britanski vojaki, ki so bili

namerjeni, da bi rešili krono in Nuri es Saída, so običali do vratu v jordanjskem pesku, ker so jih v Iraku prehiteli. Kako naj Maomillan zdaj »časno« umakne vojake iz Jordanije? — Pred kratkim si je kralj Husain privoščil procese proti štirim osebam, ki so bile vse obtožene za veleizdajo. Toda obtožba ni važna. Važno je, da so vsi štirje obtoženci nosili na sebi jasne sledove nečloveškega mučenja, kar se lahko ugotovili celo britanski gledalci televizije. Koliko nastopnikov pa je Husain podalvil in postrelil po svojih skrivnih kletkah? Baže hotel Husain 'avno obesiti skupino izda-

v katerih pozivajo sovjetsko vlado, naj obnovi priprave — na ravni veleposlanikov — za sklicanje konference na najvišji ravni. Prav tako, če že ne še bolj spodbudna je bila novica, ki je prišla iz Zeneve. Atomski strokovnjaki z vzhoda in zahoda so se sporazumeli o več metodah za ugotavljanje jedrskih eksplozij in tudi o načinu, kako bi bilo mogoče nadzorovati morebitno izvajanje sporazuma o ustavitvi jedrskih poskusov. To zdejaj pomeni, da je odpadel izgovor, da poskusov ni mogoče zaslediti in nadzorovati. Zaključki ženevske konference strokovnjakov bodo v veliko oporo politikom in državnikom

Le zmeren optimizem

Le zmeren optimizem

in upati je, da bo vprašanje razorožitve prišlo z mrtve točke na prihodnjem rednem zasedanju Generalne skupščine OZN jeseni.

Priznati je treba, da že dolgo ni bilo toliko ugodnih znamenj za ublažitev mednarodne napetosti. Toda zavedati se je treba, da so to samo lastovke in ne še pomlad. Samo pogoloma, s skrajno obzirnim utrujanjem medsebojnega zaupanja, s čim manj propagande in čim več resnih naporov za normalizacijo razmer bo mogoče doseči korak naprej. Pot je že dolga in trnova, toda utrešno je že to, če vlada prepričanje, da skušajo na obeh straneh poiskati pravo pot. Trenutno bi dejali, da je zmeren optimizem upravičen. Toda samo to in nič več.

Na mednarodni ravni je takoj po končanem izrednem zasedanju Generalne skupščine OZN prišlo do pomembnih predlogov. To pot je pobuda v rokah Zahoda. ZDA so sporočile, da so se voljne takoj začeti pogajati o sklenitvi sporazuma o ustavitvi jedrskih poskusov za eno leto, hkrati pa so zahodni veleposlaniki v Moskvi izročili sovjetskemu ministru za zunanje zadeve istovetne note.

Letos se nam obeta dobra sadna letina. Za nekaj let nazaj smo imeli zaradi vremenskih nesreč slabe letine, tako da je letos sadje zelo bogato rodilo. Prav bo, če takoj povemo, da vzrokov za zadnje slabe letine ne smemo iskati samo v vremenskih razmerah. Rodovitnost je odvisna predvsem od prehranjenega stanja sadnega drevja. Sadno drevje nam lahko vsako leto obroditi če ga tudi vsako leto redno oskrbuje-

mo: se pravi, da ga redno gnojimo, pravilno obrezujemo in škropimo. Tako imamo več sadja, predvsem pa več kvalitetnega blaga!

Kaj pa zdaj, ko imamo samo industrijsko sadje?

Kam s sadjem?

Sadjarstvo bo treba ravnati tako, kot zahteva to svetovni trg. Uvesti bo treba proizvodnjo takih sadnih vrst in sort, ki jih tržišče išče in s katerimi dosežemo večje dohodke.

po sortah in razredih ter njihovo kakovost za trg. Izvozna sadja Dolenjska danes še nima. Lahko pa ga doseže v bodoče, če bomo pri oskrbovanju sadja upoštevali vsa navodila strokovnjakov.

družnice, ponekod tudi dobre kmetijske zadruge. Nabavili so si pasterizatorje z vsemi pripomočki, za mala gospodinjstva pa pripravne sokovnike (doblje jih pri Agrotehniku v Ljubljani). Važno je, da bomo letos predelali čimveč sadja v sokove, predvsem jensenskih in zimskih kislih jabolk, ki jih sicer ne moremo predelati. Za to potrebujemo tudi domače kisle sorte.

Kopitarna Sevnica
v Sevnici
razpisuje
STIPENDIJO NA TENIČNI SREDNJI ŠOLI - lesni odsek.

Pretnost imajo kvalificirani delavci podjetja, ki imajo že nekaj prakse, dalje otroci padih borcev ter dijaki iz območja ObLO Sevnica.

Premalo sadje! Vse premalo pri nas tudi sušimo sadje. Naj ne bo sadne sušilnice, ki ne bi zdaj delala nič in dan! Posušeno sadje laže hranimo, poletij in pomladi pa nam v kompotu lepo nadomešča sadje, ko je človekovemu organizmu najbolj potrebno. Sadne krljice mladina tudi sicer rada žveči in si čisti zobe. Zato radežimo sadje, ki ga sicer ne moremo shraniti ali ki ni obstojno, in ga sušimo, shranjujmo pa v zravnih, suhih prostorih in vrečah ali drugih primernih posodah.

11. in 12. številka URADNEGA VESTNIKA

V 12. številki je objavljen statut občine Žužemberk, odlok ObLO Crnomele o podeljevanju socialnih podporn, odlok o predpisu občinskega prometnega davka od prometa na drobno v občini Kostanjevica-Podbočje, odlok o oporotitvi in plačevanju samoplačnikov za zdravstvene storitve v občini Metlika, odlok o tarifi prometnega davka na drobno v Mokronogu, odlok o določitvi stopnje občinske doka-

de na dohodke iz kmetijstva za leto 1958 za občino Novo mesto, odredbo o skupnem zatiranju rastlinskih boleznih in škodljivcev v občini Semeč, Sentjerne in Trebnje, odredbo o plačevanju pavšalnih skoknine in stroškov osemenjevanja v občini Trebnje in odločbo o ustanovitvi osemenjevalne postaje v Crnomici.

Občinski ljudski odbor Novo mesto je pred dvema mesecema predložil obema zboroma v odobritev odlok o 10-odstotnem posebnem proračunskem prispevku. Zbor proizvajalcev ga je zavrnil z utemeljitvijo, da se mora prej posvetovati z gospodarskimi organizacijami, ki nimajo vse enakih pogojev. Sklenili so, da bi uvedli dve stopnji: 5 in 10 odstotkov.

VREME ZA CAS OD 29.8. DO 7.9.

Prevladovalo bo lepo vreme. Krajevne ali kratkotrajne padavine pričakujemo okoli 31. avgusta ter 3. ali 4. septembra. Močnejše padavine s ohladičjo okoli 7. septembra. V. M.

ZABELEŽENO

10% - 10,000.000

Občinski ljudski odbor Novo mesto je pred dvema mesecema predložil obema zboroma v odobritev odlok o 10-odstotnem posebnem proračunskem prispevku. Zbor proizvajalcev ga je zavrnil z utemeljitvijo, da se mora prej posvetovati z gospodarskimi organizacijami, ki nimajo vse enakih pogojev. Sklenili so, da bi uvedli dve stopnji: 5 in 10 odstotkov.

NAŠ OBISK

Bil je žgoč, soparen avgustovski dan, ko je »motor« spopihal iz Novega mesta proti Ljubljani. Odkar pravi motorni vlak nadomešča lokomotiva z enim ali dvema pulmanoma, se na udobnem sedežu zadovoljno pretegneš in iz vseh strani puhteca soparica, ki te kar nehotе ovije v težak dremavec.

veselje jih je gledati, te naše fantje in dekletal! Vsi so polni mladostnih moči, na pragu življenja; veste, zares delajo tako kot beremo o njih v časopisih in čujemo v radiu. Za to pravim, da so brigade doobra stvar. Mladji ljudje spoznavajo delo, naučili so se ga ceniti. Videla sva z ženo, da je fant zdejaj čisto drugačen. Tudi v odnosih do naju je bolj prijazen in pozoren. Zares, brigada je zanj dobra šola. Ves dan so na svežem zraku, hrana je močna, zdravje kar kipi iz njih. Moram vam reči, da jih je veselje pogledati. In če bi nič drugega ne naredili v brigadah z njimi kot to, da bo mladina spoštovala fizično delo, bi samo to odtelhalo ves napor in vse stroške nove ceste!

pohvala

človeka, ki je vstopil na eni izmed »stramvajskih« dolenskih postaj. »Ne! V brigadi je!« »A tako, potem je pa res že sin in ne več sinko. Kako pa živijo v brigadi?« »Delajo, to moram reči, presneto delajo! Bil sem v kamnolomu, kjer pripravljajo delovna kama za avto cesto. Delovodja mi je rekel: brigadir zaleže tudi za tri delavce, tako požrtvovalen je. In

Ponos je stjal očetv z obraza, ko sta se z znanec razvnela v pogovoru. Nisem ga poznal. Toda pohvala, ki jo je izrekel brigadam, je bila topla, pristržna. Zdelo se mi je kot da jo je povedal v imenu vseh staršev, ki so poslali na avto cesto, to veliko šolo bratstva in enotnosti mladega rodu, svoje otroke. Njemu, »neznanemu« brigadirju, ki ga je oče pohvalil, naj velja zato tudi naš današnji obisk. -k

Notranjepolitični tedenski pregled

Tarifni sporazumi

Nedavno tega smo zapisali, kako pomembni so ukrepi, ki bodo uredili tarifno politiko pri nas. Mimogrede smo omenili tudi tarifne sporazume. Se pravi sporazume, ki naj bi jih v imenu gospodarskih organizacij posameznih panog pripravila združenja. S tarifnimi sporazumi bi morali zagotoviti enotna načela nagrajevanja v posameznih vrsteh industrije, obrti, kmetijstva, trgovine, gostinstva itd. Skupne komisije posameznih panog sedaj podrobno proučujejo, kaj vse naj bi tarifni sporazumi vsebovali. Nekatera združenja so že poslala osnutke tarifnih sporazumov posameznim podjetjem, da bi o njih razpravljali zato, da bi komisije pozneje upoštevale umestne pripombe. Če hočemo doseči, da bodo novi tarifni pravilniki pripravljeni do 1. januarja, bi bilo nadvse potrebno, da bi bili tarifni sporazumi sprejeti vsaj do 1. oktobra. Iz izkušnje vemo, da so potrebni najmanj trije meseci za to, da podjetja sestavijo dobre tarifne pravilnike in pred sprejemom o njih tudi razpravljajo. Tarifni sporazumi bodo vsakokir osnova za uveljavljanje enotnih načel pri nagrajevanju.

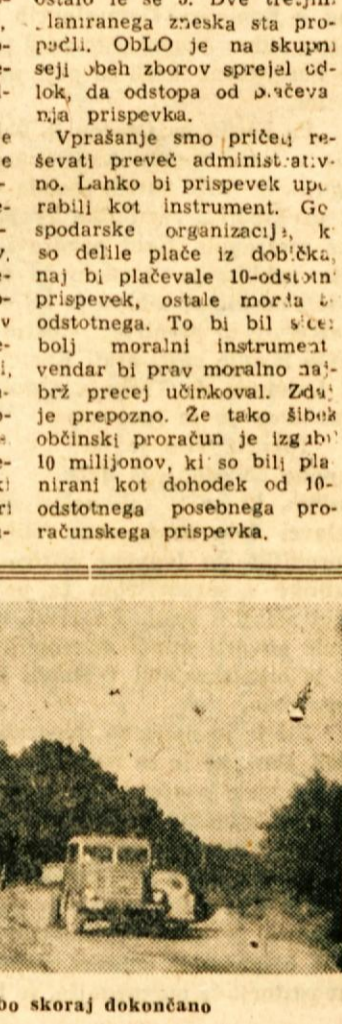
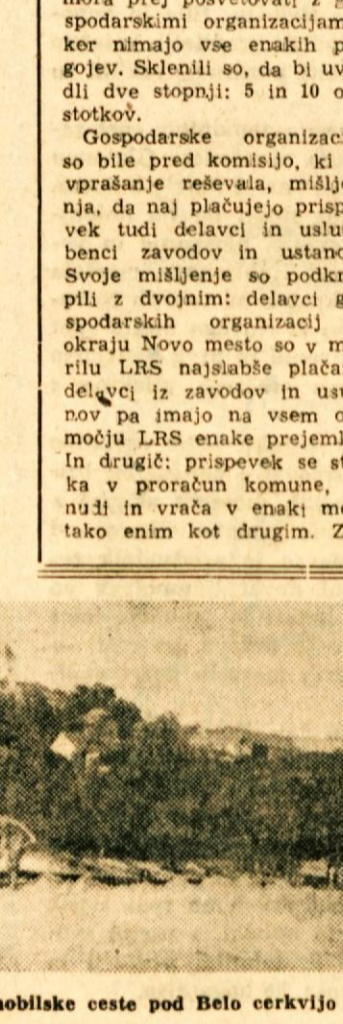
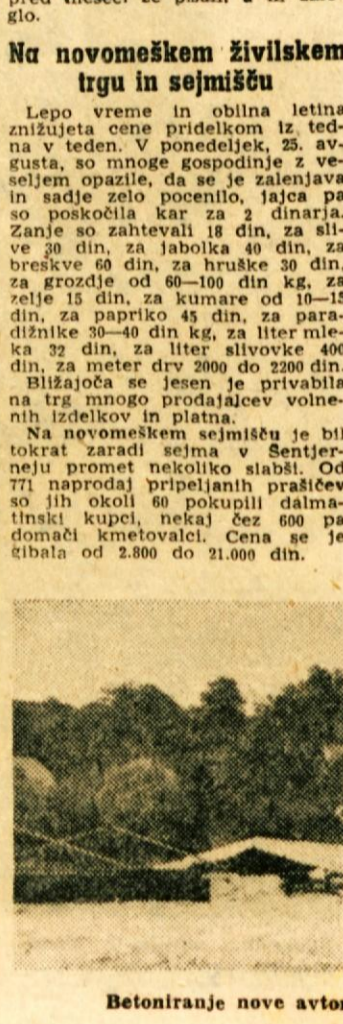
razvrstili v tri skupine: mala, srednja in večja ter za vsako skupino posebej pripravili tarifni sporazum. Pri tem bi upoštevali predvsem gospodarski pomen podjetja, velikost, dalje kraj, v katerem je podjetje, vrednost proizvodnje itd. Na osnovi takih ocen verjetno ne bi bilo težko ločiti podjetja po pomembnosti, kajti razumljivo je, da bi bilo napak, če bi izenačevali dohodke v vseh podjetjih. Komisije predlagajo, da bi bilo treba za nekatere gospodarske panoge uveljaviti tudi nekakšne »dopolnilne kriterije«. S takimi dopolnilnimi kriteriji bi zvišali tarifne postavke delavcem, ki delajo v posebnih pogojih. Ze sedaj pa se kaže, da nekatera podjetja navajajo vrsto stvari samo zato, da bi na osnovi dopolnilnih kriterijev dosegli čim višje tarifne postavke. Tak lov za višjimi postavkami vsekakor ni smotrni in smo povsem prepričani, da bodo nekatera podjetja, ki bodo sicer vztrajala pri tem, kmalu spoznala, da ob sedanjih proizvodnji tako povečevanje tarifnih postavk sploh ni možno. Mnogo razpravljajo tudi o tem, kakšna naj bi bila razmerja med tarifnimi postavkami v samih podjetjih in med podjetji. Tudi tu je zaenkrat precej različnih mnenj. Gradbeni na primer predvidevajo, da naj bi bile razlike med najnižjo in najvišjo tarifno postavko v gradbenih podjetjih in projektantskih organizacijah 1:7, v gradbenem obrtništvu 1:3,5 in v

gradbenih montažnih podjetjih 1:6,4. Predvidevajo tudi tarifne postavke s precejšnim razponom. Menimo, da je napak, da bi v tarifnih sporazumih navajali tudi določene (v dinarjih) tarifne postavke, kajti to mora ostati pravica vsakega posameznega kolektiva.

V tarifnih sporazumih se bodo zainteresirana podjetja posameznih gospodarskih panog dogovorila tudi o osnovah drugih oblik nagrajevanja, to je nagrajevanju po učinku dela, po normah, akordu, o premijah itd. Sporazumi se bodo tudi o načelih, ki bi morala veljati pri delitvi vsakega dohodka. Tudi na tem področju se mnogokaj ni jasnega in nekateri kolektivi žele, da bi predpisovali v sporazumih preveč podrobnosti. Pri premijah na primer predlagajo, naj bi v tarifnih sporazumih pisalo, kdo lahko dobi in kdo ne more dobiti premije. Medtem ko nekateri predlagajo, naj bi bile osnove za izračunavanje premije predvsem proizvodni oziroma finančni učinek, kar je edino pravilno, pa žele drugi, naj bi v tarifnih sporazumih predvideli tudi nekakšne splošne in posledne premije. Te premije bi delili vsem članom kolektiva in sicer na osnovi tarifnih postavk. Tako pač ne bi mogli uveljaviti načela, da se dele premije le za dokazljive gospodarske uspehe. Taka načela v tarifne sporazume pa ne smejo priti. Rok za dokončno izdelavo tarifnih sporazumov je bil enkrat že prestavljen in sicer od 15. septembra na 1. oktober. Naloge so nadvse resne in odgovorne, zato je zelo važno, ali bodo tarifne komisije po podjetjih začele takoj proučevati razmerja med delovnimi mesti, način nagrajevanja po normah, premijah itd. Časa ni veliko!

Na novomeškem živilskem trgu in sejmišču

Lepo vreme in obilna letina znižujeta cene pridelkov iz tedna v teden. V ponedeljek, 25. avgusta, so mnoge gospodinjice z veseljem opazile, da se je zelenjava in sadje zelo pocenilo, sajca pa so poskočila kar za 2 dinarja. Zanje so zahtevali 18 din, za silve 30 din, za jabolka 40 din, za brusnice 60 din, za hruške 30 din, za grozdje od 60-100 din kg, za zelje 15 din, za kumare od 10-15 din, za papriko 45 din, za paradiznike 30-40 din kg, za liter mleka 32 din, za liter silivke 400 din, za meter drv 2000 do 2200 din. Blizajca se jesen je privlačila na trg mnogo prodajalcev volnenih izdelkov in platna. Na novomeškem sejmišču je bil tokrat zaradi sejma v Sentjerne promet nekoliko slabši. Od 771 naprednih pripeljanih prašičev so jih okoli 60 pokupili dalmatinski kupci, nekaj čez 600 pa domači kmetovalci. Cena se je gibala od 2.800 do 21.000 din.

Betoniranje nove avtomobilske ceste pod Belo cerkvijo bo skoraj dokončano

Od petka do nedelje bo v Novem mestu 3. REPUBLIŠKI FESTIVAL v kmetijskem strojništvu LRS

Vabimo vas na 3. republiški festival v kmetijskem strojništvu ljudske republike Slovenije, ki bo v okviru prireditve za graditelje avtomobilske ceste bratstva in enotnosti Ljubljana-Zagreb

v NOVEM MESTU 29., 30. in 31. AVGUSTA 1958. Pокrovitelji festivala so:

GLAVNA ZADRUŽNA ZVEZA SLOVENIJE, GLAVNI ODBOR LJUDSKE TEHNIKE SLOVENIJE, OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO, OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA NOVO MESTO.

Sporod:

Petek, 29. avgusta:

ob 17. uri otvoritev 3. republiškega festivala in konferenca t. toristov ter kmetijskih strojnikov Slovenije v prostorih Doma ljudske prosvete; ob 20. uri žrebanje startnih števil.

Sobota, 30. avgusta:

ob 8. uri začetek tekmovanja za traktoriste v oranju, v spretnostni vožnji in v teoriji na posestvu Kmetijske šole Grm; ob 16. uri začetek tekmovanja mladih zadržnikov v oranju in spretnostni vožnji; ob 20. uri družabna prireditev za udeležence v hotelu Kandija.

Nedelja, 31. avgusta:

ob 8. uri začetek medrepubliškega tekmovanja mladih zadržnikov; ob 11. uri povorka s kmetijskimi stroji; ob 15. uri razglasitev uspehov in razdelitev nagrad.

NOVOMEŠČANI! DOLENJCI!

Obiščite prireditve 3. republiškega festivala v kmetijskem strojništvu! Videli boste najboljše traktoriste iz vseh slovenskih okrajev pri praktičnem delu, spretnostnih vožnjah in teoretičnem obvladovanju strojništva!

Z obiska slovenskih izseljencev 16. avgusta pri mladinskih brigadah

Prebivalci občin v nedeljo vsi na volitve!

Predvolilna dejavnost v 113 volilnih enoti, ki obsega volilni okraj Metlika-Semič, je z združenim zborovanjem v Metliki in Semiču zaključena. V nedeljo bodo volilci teh dveh občin izvolili svojega novega poslanca za republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije.

Volilci občin Metlika in Semič!

Potrdite tudi tokrat z enotno udeležbo na volitvah svojo politično zavest! Udeležite se volitev polnoštevilno in tudi zdaj pokažite, da z delom in z novimi uspehi nadaljujete pot, na katero ste stopili v letih NOB! Volilni rezultat nedeljskih volitev naj bodo ponoven korak naprej v graditvi socialistične države!

OSEM LET GOSPODARJI

V soboto poteče osem let, odkar so tudi v NOVOTEKSU delavci prevzeli upravljanje iz usoda tovarne v svoje roke

Konec avgusta slavi delovni kolektiv Novoteksa osmo obletnico, kar se je uresničila parola: Tovarne delavcem v upravljanje. V tem kratkem obdobju je podjetje doseglo vidne uspehe na vseh področjih, ki so v glavnem plod smotrnega gospodarjenja in upravljanja. Če samo pogledamo, koliko se je Novoteks razširil, vidimo, da je bilo storjenega precej dela in vloženo precej truda, ki se bo sčasoma bogato obrestovalo. Med najvidnejše uspehe lahko štejemo dograditev nove kamarn predilnice Novoteks II v Metliki. To bo za kolektiv velika pridobitev, še večja pa za našo skupnost, ko bo pričel obrat normalno obratovati.

Razen tega so zrastle še drugi objekti, ki so namenjeni industrijski razširitvi in skrbi za našega delovnega človeka. Zelimo, da bi se Novoteks razvijal s takšnim tempom ter še povečal svojo proizvodnjo, kar bo koristilo našemu delovnemu človeku in družbi.

Ob polletni bilanci je bilo veliko govora, da Novoteks ni izpolnil polletnega plana. Če bi to trdili, bi celotnemu delovnemu kolektivu delali krivdno. Novoteks-obrat I, ki dela v Novem mestu, je tudi letos dosegel svoj plan, ni pa ga dosegel v celoti, ker je že bila uračunana proizvodnja novega obrata, ki bi moral steči že julija, stekel pa bo koncu septembra. Vzrok zastoja je prepozna dobava strojev iz inozemstva. Tako je nastala večmesečna zamuda in predhodno planirani plan ne more biti dosežen.

Če se povrnemo na Novoteks I, vidimo, da so tudi letos kakor druga leta bili doseženi lepi uspehi, saj je plan celo presežen: finančni plan 49.741.286 din doseženo 549.663.201 (111,4%).

plan tekočih metrov 191.751 metrov, doseženo 193.861,40 m (101,3).

plan tekočih mikanih tkanin 174.066 m, doseženo 159.899 metrov (97,6%),

plan tekočih česanih tkanin 27.685 m, doseženo 33.962,40 m (122,5%),

plan kvadratnih m čes. tkanin 39.591 metrov, doseženo 48.551,29 m (122,6%),

plan kvadratnih m mik. tkanin 223.044 metrov, doseženo 227.322,03 m (102,1%).

Celotni letni finančni plan bruto produktov je znašal za oba obrata 1 milijardo 581 milijonov 160 tisoč din, kar bi bilo doseženo, da ni prišlo do neljube zakasnitve strojev. Ko bo dobil Novoteks svojo novo kamarn predilnico, se bo bruto produkt podjetja povečal za okoli 600 milijonov.

Z razširitvijo upajo v Novoteksu, da bodo še bolj izboljšali svoje proizvode, saj bodo lahko izdelovali artikla, ki jih je bilo doslej treba uvažati za drage devize. Tovarna ne bo odvisna od uvoza, kajti vsa preja bo izdelana v domači predilnici. Preja bo krila domače potrebe, saj bo tovarna izdelovala tudi prejo za pretilnice, ki se že zanimajo za barvne kolekcije in kvaliteto.

Mislimo, da smo s to predilnico veliko pridobili in bi bilo potrebnih še več takih obratov, da bi vsaj delno ustregli velikim potrebam po industrializaciji Dolenjske.

Slavko Dokl

Prvi litri vina v metliški vinski kleti

Jagode portugalk se vsak dan bolj črnijo. Konec avgusta ali vsaj prve dni septembra bodo že zrele za bratev in prvi curki sladkega mošta bodo stekli v sode.

Velika vinska klet pod Komendskim hribom je že opremljena z novimi sodi in kadm. Prejšnji teden so iz stare kleti na Bregu revolucije prepeljali v novo klet tudi vse tamkajšnji inventar s stiskalnice, ki stoji pripravljena, da prične stiskati letošnje grozdje.

Grozdje in mošt bodo letos od vinogradnikov po novi zvezni

uredbi odkupovale edinole kmetijske zadruge, in sicer v Metliki, na Radovici, na Suhorju, v Semiču in Črnomlju. Odkup bo izveden v glavnem na terenu, vinogradniki pa bodo pripeljali grozdje ali mošt v vinsko klet, ki bo poskrbela za nadaljnjo predelavo grozdja, za nego mošta in vina, za prodajo na debelo, za izvoz itd.

Zato je nujno potrebno, da se vinogradniki tesno povežejo s kmetijskimi združenji. Spekuliranje s poznejšimi višjimi cenami je skoraj nesmiselno, saj mnogi vinogradniki ne morejo novčito niti lanskega pridelka, medtem ko kaže letos po vsej Sloveniji na tako obilno vinsko letino, kot je že dolgo ni bilo. Poleg tega bodo vsi nakupi vina s strani večjih potrošnikov nujno izvedeni preko kmetijskih združenj oziroma vinskih klet.

Prav zato pa bodo tudi vinske zadruge tesno sodelovale z vinogradniki pri obnovi belokranjskega vinogradništva. Predvsem bo treba pričeti vsaj v okolici Metlike spet saditi plemenito metliško črmino, ki jo lahko ugodno plasiramo tudi na tujem trgu. Dober primer takega naprednega vinogradništva so novi vinogradi na Malenem vrhu nad Bušinjjo vasjo, kjer je zasajenih nad 95 odstotkov trt črmine. Delno so obnovljeni vinogradi tudi na Grabrovcu in na Boldražu, dobro pa bi bilo, da si vinogradniki ogledajo tudi vinograd na žično oporo na Stražnem vrhu pri Črnomlju. Zdej belokranjskim vinogradnikom skoraj ne bo treba več hoditi na poučne ekskurzije na Stajersko in Goriško, saj bodo lahko doma našli vse prikaze modernega vinogradništva in kletarjenja.

V novi metliški kleti bo torej v kratkem stekel prvi letošnji vinski pridelek. Z obnovno vinogradno in s pravim odkupom bo dosežena tudi potrebna kvaliteta belokranjskih vin. To pa bo načrtnim delom izvedljivo šele v prihodnjih letih in celo desetletjih. Z novo, moderno opremljeno vinsko kletjo, ki naj bi sčasoma dobila tudi moderno predelovalnico grozdja in upravno poslopje (za zdaj bodo upravni prostori v bivši pisarni »Pionirja« v Bračkovici hiši) so namreč dane lepe perspektive za belokranjsko vinogradništvo. Teh perspektiv pa smo lahko vsi veselili.

Svetlo in zračno

Obisk v novi krojaški delavnici novomeškega »OBRTNIKA«

V prostorih, kjer posluje danes bife Gorjanci, ob cesti proti Zabji vasi, je takoj po osvojitvi stekla krojaška delavnica s široko potrošnjo. Uniforme za pripadnike JLA delajo še danes. Med Novomeščani imajo mnogo stalnih odjemalcev. Počas, skoraj neopazno so širili svoje zmogljivosti. Niso še zadovoljni; kupiti nameravajo nove električne šivalne stroje, da bi (v kolikor bodo imeli sredstva) delavnico še razširili.

Novo mesto je dobilo še eno sodobno delavnico. Dovolj svetlobe prodira skozi prostorna okna, dovolj zraka je v njej, urejena je po vseh predpisih tehnične zaščite pri delu. Delavci delajo v njej z veseljem. Majhnemu kolektivu, ki se je s lastnimi močmi počasi razvil in si uveljavil delo, lahko iskreno čestitamo z željo, da bi lepemu vzgledu sledili tudi ostali.

Podjetje se je širilo in selilo iz prostorov v prostore. Iz Zabji vasi v barako na Katarini, od tam pa v prostore nasproti Doma JLA. Spet jim je postalo pretresno. Razmišljali so in iskali rešitev. Končno so se sporazumeli in preuredili spodnje prostore v Malovičevi hiši. Lepa delavnica je zdaj tam, v bližini in daljnji okolici Novega mesta bi težko našli tako lepo urejeno.

Leto 1954 so se obrtne delavnice VTP v Sloveniji združile in preimenovala v podjetje Obrtnik Ljubljana. Krojaška in čevljarstva delavnica v Novem

Obisk te vinske razstave je torej edinstvena, redka prilika, ki naj bodo zelo pozorni in pridni učenci in to za svoje koristi in korist skupnosti.

Josip Levanič, enolog

LJUBLJANA - klet najboljših kapljic...

Okoli IV. mednarodne vinske razstave v Ljubljani in njenem mednarodnem pomenu — Kako ocenjujejo najboljši strokovnjaki žlahtni sok trtja — Tudi za dolenskega vinogradnika je taka razstava zelo poučna — Zanimanja za lahka rdeča vina in črmino je med tujimi kupci iz leta v leto več, le da imamo takih vin žal še vedno premalo — Kakšna je cvičkova bodočnost?

Jutri, 29. avgusta, se bodo v Ljubljani odprla vrata IV. mednarodne vinske razstave. O teh razstavah je že mnogo pisalo tako naše strokovno kakor tudi dnevno časopisje. Izredno veliko je število laskavih priznanj, pa tudi kritike niso izostale, kot na primer zakaj niso te razstave v Zagrebu, v Beogradu ali Skoplju ali še kje drugje, zakaj ne bi bila ena tu, druga tam i. t. d. Tudi glede ocen razstavljenih vin je bilo nekaj nezadovoljstva kot n. pr. to, da so od jugoslovanskih vin odnesla skoraj vse zlate medalje vina iz Slovenije, da so bila srbska in druga jugoslovanska vina preslabo ocenjena, ali da so bila zlatimi medaljami nagrajena samo sladka vina...

Pa pogledjmo še malo čez mejo! Vse države — sosede Jugoslavije — so zelo pomembne vinogradniške države, med drugimi evropskimi pa se nahajajo največji vinski producenti sveta (Francija). In ko se je leta 1955 začelo pisati: »V jeseni bo v Ljubljani I. internacionalna vinska razstava«, takrat redka, kratka poročila tujega tiska niso poglala nikake važnosti tej razstavi.

Minila je prva razstava, bila je uspešna; leta 1956 je bila druga. Uspeh je bil velik, zelo velik. Poročila v tujem tisku so se zelo pomnožila, tako po številu kot po vsebini. Ta poročila so — rada ali nerada — začela priznavati velik razvoj naših vinskih razstav; priznala so da spadajo med do sedaj največje na svetu.

V jeseni 1957 je minila tudi III. vinska razstava v Ljubljani, nakar so odpadle v tujem tisku vse sponde in članki, ki so bili objavljeni v časopisih in revijah vseh petih delov sveta, ki si bili edini v tem, da je Jugoslaviji uspelo dvigniti mednarodne razstave v Ljubljani do višine in pomembnosti, kot je do sedaj ni dosegla še nobena druga država na svetu.

Pripomnil bi še, da ni šlo samo od sebe. Potrebno je bilo mnogo žilavega dela in organizatorske sposobnosti, premagovati je bilo treba neštete ovire, ki so se porajale vedno znova in znova. Naša ljudska oblast je od vsega začetka uvidela da pomenijo te

razstave veliko korist za naše vinogradništvo, da odpirajo našim vinom vrata na tujih tržišča, da dvigajo ugled naše domovine v tujini i. t. d. Zato je dajala prirediteljem vso potrebno pomoč in podporo. Gospodarsko razstavišče in naši strokovnjaki so napejali vse sile, dvigniti te razstave do najvišje možne višine.

Danes, pred otvoritvijo IV. mednarodne vinske razstave v Ljubljani, smo na dosežene uspehe lahko upravičeno ponosni. Prijave vzorcev — domačih, posebno pa še tujih — se množijo iz dneva v dan; njih število je do danes naraslo na preko 580 in bo do otvoritve preseglo številko 600, kar je mnogo več kot svetovni rekord.

Tekmovalo bo razen Jugoslavije že dosedaj prijavljenih 16 tujih držav. To je uspeh, ki ga ni moč prezreti nikjer na svetu!

Ocenjevanje razstavljenih vin

Vsa razstavljena vina bodo pred otvoritvijo razstave ocenjena in po svoji kakovosti ter po doseženih točkah nagrajena z bronasto, srebrno ali z zlati medaljo. Nenačrtano ostanejo ona vina, ki ne bi dosegla za nagrado predpisanih točk. Da bi ocenjevanje lahko pravilno izvedli, bodo vsa vina razdeljena v grupe: v konzumna, kvalitetna (sodna), osterzna, peneča in v extra grupo. Znotraj vsake grupe bodo razdeljena še v suha, polsuha, polsladka in sladka ter bo ocenjevanje potekalo po tem vrstnem redu. Vina v konzumni, kvalitetni in extra grupi lahko dosežejo do 20 točk, osterzna in peneča do 5 točk.

Način ocenjevanja

Kakor je predpisano po mednarodnih izkazih, prihajajo v dvorano, kjer se ocenjuje, prikrite vzorce, ki jih odpirajo šele pred degustacijsko komisijo. Izdajatelj napove ocenjevalce, zaporedno (degustacijsko) številko vzorca (ne tisto, ki jo za vsako razstavljeno vino najdete v katalogu), grupo, in prečko (državo). N. pr.: štev. 47, kvalitetno vino, 1955, California. Pri letošnjem ocenjevanju bo napoved norekita izostala in se bo glasila napoved (izdajevanje) n. pr. tako: štev. 526, konzumno vino, 1954, Te bo vse, kar bo povedano ocenjevalni komisiji! Pripravljalni odbor se je letos odločil pri napovedovanju izpustiti poreklo (državo) z namenom, da bi pri ocenjevanju odvrnil vsi morebitni možni predsodki. Znano je, da sedi vsak ocenjevalec sam zase ločeno pri svoji mizi; vzorce mu točijo iz zavite steklenice. Za vsak kozarec vlije še štiri ali pet kapljic v novo, čisto formirano posodo, nakar vsak takoj sprosti pobrano in odnašajo v računski oddelček. Tam izračunajo povpreček vseh ocen za

isti vzorec posebej, kontrolor preveri pravilnost izračunavanja, vpiše doseženo nagrado, nakar takoj prteno pisati diplome. Opomba: Vzorec v konzumni, kvalitetni in extra grupi, ki doseže 15-18 točk dobi bronasto, od 16-18 točk dobi srebrno od 18-20 pa do 20 točk pa zlato medaljo; pri desertnih vinih in penastih nagradijo vzorce, ki dosežejo 2-2,99 točk z bronasto, od 3,01-4,99 s srebrno in od 4,41 do 5 točk z zlato medaljo. Vzorec, ki ne dosežejo 15 točk oz. 2 točk pri desertnih vinih in penastih, se ne nagradijo.

Mednarodna degustacijska komisija

Ta mora vedno biti sestavljena iz priznanih, mednarodnih strokovnjakov, kar bo slučaj tudi za našo letošnjo komisijo. Naprosena so bile države: Francija, Nemčija in Madžarska, da sponzorirajo preko svojih znanstvenih inštitutov vsaka po enega degustatorja. Jugoslavija bo dala predsednika (ki ne ocenjuje) in tri degustatorje. Glede na sestavo tega komisije in glede načina ocenjevanja bodo razstavljalci več kot prepričani.

Tudi točajke posnemajo degustatorje...

da bo vsako razstavljeno vino doblilo tisto oceno, ki jo v resnici zasluži. Brez dvoma so ocene zelo stroge; za bronasto medaljo mora biti vino zelo dobro, za srebrno iz vrstno, za zlato pa še nekaj posebnega v svoji grupi, ki ugaja vsem degustatorjem takoj na prvi vtis! To so torej vina izredne kakovosti in popolne harmonije med okusom, alkoholom, kislino in še drugimi sestavinami. Tu se odloča samo jakost ali sladkoba, temveč vse sestavine skupno, ki izpovejo na naša čutila — vid, vonj in okus — vtis, ki ugaja vsem degustatorjem takoj brez pomišljanja.

Pomen razstave za dolenski vinogradništvo

Kakor že omenjeno, štejejo naše ljubljanske mednarodne vinske razstave med do sedaj naj-

večje na svetu. To ne pomeni samo, da je na razstavi udeleženo veliko število tujih držav ali da je število vzorcev rekordno. To pomeni, da je tudi število obiskovalcev — tujih in domačih — izredno veliko. In še to: tuj obiskovalci so večinoma kupci, ki poskušajo naša in tuja vina z natančnostjo, primerjajo kakovosti in cene, zbirajo informacije o kvalitetah, ki pridejo za njih v poštev in nakupujejo vino.

Zanimanje za lahka kislata rdeča vina in črmine

Treba je povedati, da je bilo zanimanje inozemskih kupcev za dolenska rdeča vina vsa ta leta zelo veliko — na žalost ni bilo zadostnih zalog ustreznih kvalitet (prepičle trgovatve, kakovostno slabe vnske letine).

Tuji kupci bi želeli dober cviček, čistega harmoničnega okusa, lepe rubinrdeče barve, nekateri svetlordeče barve, ter s prijetno, vendar izrazito kislinjo. Z eno besedo: zahtevajo cviček, kakor zraste v dobrih letih pri pravilni vinifikaciji in negi.

Imeli bodo torej možnost postreči tujim kupcem z zadostnimi količinami prvostanskega cvička. Mimogrede pove-

In obisk razstave?

Za dolenske vinogradnike naj bo prijetna dolžnost obiskati tudi IV. mednarodno vinsko razstavo v Ljubljani in z vso pozornostjo poskušati domača in posebno še tuja vina. Naloga nas vseh je spoznati tipe in bistvo tujih vin, ki obvladajo svetovna tržišča. Našli bomo n. pr. renomirana francoska rdeča in svetlordeča vina z malo alkohola in s precejšnjo kislinjo, ki so zelo iskana in še bolj plačana in katere bi lahko delno nadomestili naš dober cviček. Seznanili se bomo z zelo lahkim pikantnimi moselskimi (Z. Nemčija) belimi sortami s precejšnjo kislinjo in samo okoli 10% alkohola. Ta vina dobiš za drag denar po celem svetu. In bordoške in burgundske črmine, ki dosežajo najvišje cene od vseh vin na svetu? Tudi te bomo lahko poskušali in preuhtali. Tudi tem se bomo le deloma lahko približali, če jih bomo dodobra spoznali in naš sortiment črmin pri zasajanju vinogradov ustrezno prilagodili.

Obisk te vinske razstave je torej edinstvena, redka prilika, ki naj bodo zelo pozorni in pridni učenci in to za svoje koristi in korist skupnosti.

Za nastane torej nauk:

- 1. Načrtna obnova vinogradov na dobrih legah.
- 2. Zasajati samo v uradnem sortimentu priporočene sorte.
- 3. Opustiti sajenje samo-

Sprehodi po novomeških likovnih razstavah

Popularizacija likovne umetnosti, stare pa tudi sodobne, zmerkrat se vedno sodi v delovno področje muzejske ustanove, četudi bi morda po tej ali drugi smeri tako razstavo lažje in učinkoviteje pripravili. Poglavitna je pač iniciativa. In Dolenjski muzej jo je pokazal z razstavo del slovenskih likovnih umetnikov. Pravičnejše bi moral reči, da je pripravil prikaz umetniških del slovenskih živčevih in že umrlih slikarjev in kiparjev, ki jih v Novem mestu hranijo privatni ali ustanove (ali pa so se v lasti umetnikov). Dela so nastala pred prvo vojno, med obema vojnoma, med zadnjo vojno in po njej. Velik razpon petdesetih let! Vendar z deli ni niti najmanj prikazana razvojna podoba naše umetnosti. Na razstavi srečamo Borčiča, Carga, Deržaja, Germa, Jožeta Gorjupa, Goršeta, Jakca, A. G. Kosa, Lamuta, Miheliča, Moleta, Perka, Pirnata, Sirkca, Stiplovška in Vavpotiča. Znana in manj znana imena, pomembna in nepomembna. Vendar vsa že poznana Novomeščanom.

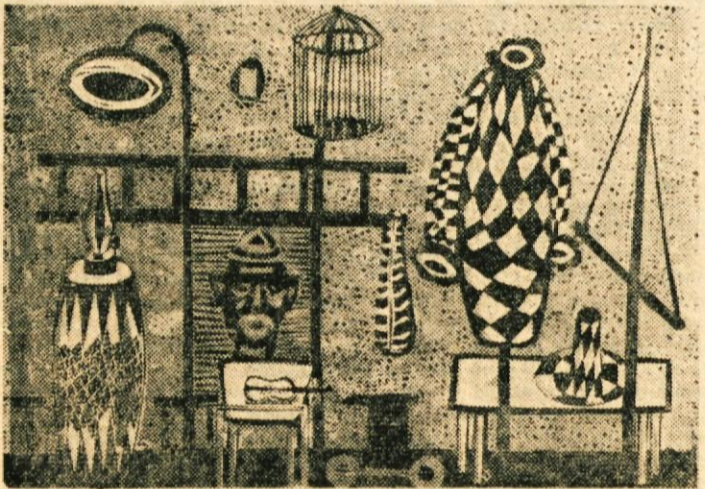
S slikami so napolnjene tri učilnice. Poleg na stene obiščenih so na posebnih mizah razstavljene v prvi sobi grafike. Vlado Lamut v tretji sobi po svoji stari navadi razven tega, kar je razstavil po

di, Ajda, Otočec in Kostanjevica. Predan svoji maniri in mehki dolenski pokrajini poje v živahnih, včasih mornar kar preživahnih, tonih o žgoči sončni pripeki, sinjem nebu, openatih strehah in se le tu pa tam umakne v zamolke sence ali pa se razneži v jutranji vedrini. Ne išče razburjenj, ne filozofira. Na njegovih slikah samo zadovoljno teče Krica krog mesta in beli oblaček tu pa tam zmoti globoko modrino. Bogata je lestvica njegovih barvnih tonov, včasih pa tudi umirjena kot v sliki Trške gore ali Ob Krki in malce sladka na rožnat ali vijoletem ton ugašena v Ajdi. Večji iskalec je v grafiki. Tudi izbor je tu bogatejši: predvojna, partizanska in povojna grafika: Martinarna, Breg, Novo mesto, partizanski portreti in še njegov avtoportret z Bregom. Sami klasični prefinjeni listi, domala zgodovina slovenske grafike.

Z eno sliko sta zastopana G. A. Kos (Rože 1937) in te dni umrlj Ivan CARGO (Deseti brat, rdeča kreda). NIKO PIRNAT in France MIHELIC imata partizansko grafiko. Od J. GERMA so razstavili njegovo Savico. To pot v lažjem in zato bolj primernem okviru, od I. VAVPOTIČA pa portret žene in Novo mesto ob sončnem zahodu. Soba napra-

Motivom ob Krki in s Pericami, PERKO pa z obveznimi motivi s Cerkljskega jezera. M. MALES ima eno krajino. Menda iz žužemberškega konca, subjektivno predelano, vendar prizadeto naslikano. Potem je še DERŽAJ s Tihožitjem in pokojni SIRK z odličnim tušem Na obali.

In šele sedaj se lahko posebej ustavimo pri treh: pokojnem Joži Gorjupu, Franju Stiplovšku in B. Borčiču. Od Jože GORJUPA, prerano umrlega kosovskega rojaka, so razstavili eno samo njegovo jeđkanico Deseti brat. List, kljub umetniškemu mladim letom in nedvomnim vplivom italijanskih slikarskih akademij, kaže veliko umetniško, vendar še ne posem dozorelo potenco in hkrati opozarja, da moramo čimprej zbrati njegov, morda danes v celoti niti ne več dosegljiv slikarski, grafični in kiparski opus. Talentirani umetnik je umrl v svojem petindevdesetem letu. Franjo STIPLOVŠEK danes redko razstavlja in menda tudi manj slikal. Danes ga bolj poznamo kot ravnatelja borčičkega muzeja. Dozorel je pred dobrimi dvajsetimi leti, v prejšnjih tridesetih letih. Predstavniki slikarske smeri izhajajoče iz stvarnosti, ki je iskala likovni izraz predvsem v predmetu, stvarni risbi in barvi. Njegove slike se bodo gotovo vključile v domači likovni razvoj kot primer nove stvarnosti v našem slikarstvu in na naši razstavi razstavljeno Znamenje ga tudi, poleg razstavljenega portreta, dobro karakterizira.

Bogdan Borčič: CIRKUŠKO TIHOŽITJE

stenah in mizah, zaupa obiskovalcu še dober kup svojih grafik, da jih gledalec po mili volji obrača ali gleda.

V prvi sobi srečamo predvsem JAKCA, njegove pastele in grafike. Večina pastelov je nastala v prejšnjem letu. V poznem Jakčevem zanesljivem načinu so naslikani predvsem motivi iz Novega mesta in novomeške okolice (Ob Krki, Oblački, Trška gora, Novo mesto, Ob Težki vo-

vi enoten vtis. Edino Kos, CARGO in morda še kipar GORŠE z ženskim aktom v lesu izpadajo iz več ali manj realističnega okvira.

Druga soba (dohod iz hodnika), je manj enotna, četudi je tudi tu postavljen realistični naglas z Moletovimi in Perkovimi krajinami. Edino plastiko razstavlja Stoviček (Jutro, kamen). Izidor MOLE, lirično nastrojen, je iz dobre novomeške dobe zastopan z

Še o zobozdravstvu

Uredništvu »Dolenjskega lista«, Novo mesto

Pred kratkim ste v Vašem uglednem listu posvečili pozornost zobnemu zdravstvu v novomeškem okraju. Ugotovili ste veliko pomanjkanje zobnih terapevtov ter čisto pravilno poudarili žalostno stanje zobozdravništva. Glede Kostanjevice ste omenili, da tam dela zobozdravnik iz Zagreba po dva dni v tednu. To ne povsem točno informacijo je prinesla tudi »Ljudska pravica« dne 31. julija t.l. Dovolite mi, da popravim netočnost navedbe in toliko, da delam v Kostanjevici že TRI leta po 30 ur tedensko, in sicer vsako

sredno popoldne, ob četrkih, petkih in sobotah po ves dan, ob nedeljah pa dopoldne.

Prosim Vas, da izvolite Vašo pomanjkljivo informacijo ob primerni priložnosti popraviti in mi dovolite, da obrnem pozornost naše javnosti na najboljši perečo stran zobne nege, t.j. na nego zob pri otrocih. Ni dovolj, da pregledujemo in zdravimo zobe le šoloobveznim otrokom, marveč bi morali gledati tega kontrolirati vso mladino od 4. do 18. leta. Statistika kaže obupno stanje zobovja naše mladine in ako hočemo to stanje zboljšati, moramo urediti sistematično kontrolo zobovja pri mladem naraščanju.

Pri omenikanih narodih je danes človek z zdravimi zobmi prava redkost in izjema. Treba bi našli sredstva in metode, ki bi odpravile to obupno stanje. Uspeha je pričakovati le tedaj, ako se temeljito posvečimo sistematičnemu zdravljenju zob že pri mladini. Za socialno zavarovanje bo delo v ustih pačentov znatno olajšano, če bodo bolniki že od rane mladosti deležni nege zobnih zdravnikov.

Občina Kostanjevica-Podbočje skrbi po svojih skromnih močeh za nego zob šolske mladine. Ker se pripravlja zakon o splošnem zavarovanju, je treba že sedaj misliti na to, kako ogromna naloga čaka zobne terapevte, katerih število je pri nas tako majhno. Pri tem moram naglasiti, da se ne bomo smeli strahati znatnih denarnih izdatkov, ako hočemo, da bomo vsaj deloma kos tej veliki nadlogi človeštva in da socialno-higienički učinek ne bo izostal.

V vsej občini Kostanjevica-Podbočje, pod katero spadajo še šole v Črečci vasi in v Gradcu-Planini, je vsa šolska mladina ne samo po stalno zobozdravniško kontrolo, marveč ji tudi izvršujemo vsa potrebna dela: ekstrakcije zob, plombiranje mlečnih in stalnih zob. Razen tega skrbimo tudi za uravnavanje nepravilno raččenega zobovja.

Pozdravljam ustanovitev centralnega zobnega laboratorija v Novem mestu, ker sedaj moramo terapevte gostovati zdaj v tem, zdaj v onem laboratoriju. Društvo zobozdravstvenih delavcev v Ljubljani je naročilo proizvajanje natrium-fluoridovih tablet, ki smo jih danjalski šolski mladini kot učinkovito sredstvo proti zobnemu kariesu. Trenutno teh tablet ni na razpolago, upamo pa da jih bomo v kratkem spet dobili, da bi lahko nadaljevali začeto terapijo, od katere si obetamo dobrih uspehov.

Dr. Niko Sever, specialist za ustne in zobne bolezni

1865. Na Bučki je bil do 1876 provizorni učitelj, nato do leta 1896 stalni učitelj in odlej do upokojitve nadučitelj. Kot upokojenec se je preselil na Brezovico pri Ljubljani in umrl v ljubljanski bolnišnici 16. aprila 1922. Z mnogoletnim učenjem v rojstem kraju si je pridobil zasluge v širjenju prosvete, dosegel je razširitev šole v dvorazrednico in postarati in ustanovil 21. oktobra 1906 vzgojno društvo »Nada«. V šolskem letu 1905/06 je ustanovil skupaj z juristom Jakličem in kmečkim fantom Francem Selakom z Bučke potujočo knjižnico »Prosveto«. Nastanjena je bila v šoli in jo je vodil Selak. Po odhodu Ivana Štruklja je kmalu zaspala. Po zaslugi istega nadučitelja je šola dobila leta 1907 šolski

Bogdan Borčič: RIBE

vil lepo šolsko poslopje, ki stoji še danes. Od njegovih naslednikov je bil zelo pomemben kulturno-prosvetni delavec nadučitelj Ivan Štrukelj, poznejši banski šolski nadzornik, pedagoški pisatelj, urednik »Slovenskega učitelja«. Čeprav je služboval na Bučki le od leta 1905—1908 t.e. veliko storil za gospodarski in kulturno-prosvetni napredek v vsem šolskem okolišju. Da bi šola trdno povezal z vasio in rodiljci, je prirejal rednijske sestanke z vzgojnimi re-

terati in ustanovil 21. oktobra 1906 vzgojno društvo »Nada«. V šolskem letu 1905/06 je ustanovil skupaj z juristom Jakličem in kmečkim fantom Francem Selakom z Bučke potujočo knjižnico »Prosveto«. Nastanjena je bila v šoli in jo je vodil Selak. Po odhodu Ivana Štruklja je kmalu zaspala. Po zaslugi istega nadučitelja je šola dobila leta 1907 šolski

Slovencev v Nemčijo novembra leta 1941 so se naselili na Bučki in njeni okolici Kočevarji. V partizanskih borbah za Bučko je bilo razen nekaj hiš 13. oktobra 1943 porušeno župnišče, ki je bilo nemška trdnjava. Šolsko poslopje je ostalo celo, a uničen je bil inventar, arhiv ter šolska in učiteljska knjižnica. Po osvoboditvi se je vrnila na svoje domove skupaj s starši vsa nasilno preseljena šolska mladina. Za popravilo šolskega poslopja in obnovo pouka je posrbel šolski upravitelj Viktor Porenta, ki je sprva počeval sam. Število šolarjev, ki je znašalo v začetku šolskega leta 1940/41 214 učencev, se je po osvoboditvi znatno zmanjšalo ter je v začetku šolskega leta 1956/57 na 17 oddelčnih šolih le 150 učencev. Šolsko poslopje je premajhno in več ne ustreza sedanjim potrebam pouka.

Ivan Simonič

Naše žitne in krompirjeve sorte

Boj za povečanje kmetijske proizvodnje tudi boj za boljše sorte in boljše semena. Ta zavest je zlasti važna pri žitu in krompirju, ki ga sejejo vsi sadimo, vsako leto in je torej dobro seme velike važnosti. Da bi pri izbiri sorte pomagala vsem, ki imajo s tem opravka, sta napisala prof. ing. Franjo Mikšič in ing. T. Krivčič knjigo **NAŠE ŽITNE IN KROMPIRJEVE SORTE** ki jo je izdala Fakulteta AGV v Ljubljani. Prvi del knjige, ki ima 218 strani žetne oblike, vsebuje opis in vzdrževanje žitnih sort (dšenice rži, ječmena in ovs), drugi del pa govori o krompirjevih sortah. Za vsako sorto je v knjigi ustrežna celostna slika. Knjiga se odlično prikaže v vseh knjižnicah in pri založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani. Na njo, opozarjamo zlasti vse kmetijske zadruge in pridelovalce sortne semena in blaga.

Knjiga za čebelarje

Čebelarji, ki jih med našimi gospodarji ni malo, bodo veselji knjižnega daru, ki ga jim je založila »Kmečke knjige«, izdal pa Odbor za čebelarstvo pri Glavni zadrugi zvezi LRS v Ljubljani. Knjigo je napisal Leopold Bebeve in vsebuje prikupen naslov **ČEBELARJEVO LETO**. Kako je taka knjiga bila potrebna, ni treba posebej poudarjati. Posebno mladi čebelarji so pogrešali strokovni priročnik, ki bi jim sprosti vsevalnik, kdaj je treba pri čebelah kako stvar opraviti, kaj naj v posameznem primeru ukrepejo in kako naj to store. Prvi del »Čebelarjevega leta« vsebuje poglavitve stvari iz življenja čebel: obravnava panje, čebelarske orodje in druge tehnične stvari, čebelarjenje, drugi del (od str. 35 do 141) pa po naslovom Čebelarjevo leto vsebuje vsa potrebna dela v čebelnjaku med letom, razdeljena po mesecih, kar je velika odlika tega čebelarjskega priročnika posebno za nove in še manj izkušene čebelarje. Čebelarjevo leto toplo priporočamo siehememu čebelarju. Naročite ga pri svojih KZ ali pri »Kmečkih knjigah« v Ljubljani, pa tudi v knjigarnah.

Tri številke o premoči

Gospodarski razvoj sveta terja čedalje več pogonske energije. O tem pove tudi proizvodnja premoga. Leta 1860 je znašala svetovna proizvodnja premoga 140 milijonov ton, leta 1913 je dosegla 1200 milijonov ton, leta 1954 pa je 1500 milijonov ton.

Brigadirji: tennika

Z nedeljskih tekmovalj MDB v panogah ljudske tehnike

Mladi brigadirji avto ceste bratstva in enotnosti si razen dela na cestni pridobivajo tudi drugo znanje. V vsaki izmeni se vključijo več sto mladincev in mladink v razne panoge ljudske tehnike. Številni tečajji, predavanja, filmi in tudi izpiti so rezultat te velike mladinske šole, iz katere odhaja mladina polna novega znanja za življenje.

Da pokažemo vsaj del teh svojih uspehov, so se ob festivalu 23. in 24. avgusta v Novem mestu pomerili najboljši iz vseh naselij v kulturno-prosvetni dejavnosti, športu in tehničnem znanju. Ljudski tehniki je bilo posvečeno nedeljsko dopoldne. Ves program se je odvijal od 8. do 13. ure nepretrgoma na travniku kmetijske šole na Grmu. Za pred 8. uro smo opazili brigadirje-tractoriste, ki so si ogledovalni tekmovalno stezo in so jim njihovi inštruktorji dali za zadnja navodila. Na startu se je komično predstavilo 15 brigadirjev iz treh centrov, ki so nato v razmaku po 10 minut povprečno prevozili s traktorjem in prikolico 21 vrtice, markiran most, jarek ter razne zavaje — vso stezo, ki je bila precej težka. Rezultati so bili na splošno zadovoljivi. Med vsemi so bili najboljši Nenad Dikič iz priredniške brigade (naselje Mačkovec) s 110 točkami, Slavko Skakol iz Vinkevcv s 110 točkami a slabšim časom, Dragoljub Tripkovi iz Užečke brigade s 87 točkami.

104 km do Grmovlja in zaključili tekmovalno na cilju pod Grmom. Brigadirji po naseljih in prebivalstvu ob trasi steze, ki navdušeno pozdravljali mlade motoriste, ki so se naučili voziti šole v brigadi. Zatem pa so se pomerili še v spretnostni vožnji, kjer so morali pokazati s svojim vozilom na težkem travnatem terenu različne zavaje, osmice, salomne in druge ovire. Največ točk je »požrla« začetku osmica, nato prenos steklenice s stola na stol in podvoz pod loncem z vodo, ki je manjšikatera nespretnega vozača osvežil s krepko mero vode. Vendar so mladi motoristi pokazali veliko spretnosti, volje in tudi znanja. Komisija jih je ocenila takole:

V skupini Tomosov in Fušov, kjer je vozilo 10 brigadirjev, so dosegli I. II. mesto Peter Kern iz Grmovlja in Srečko Nogravšek iz Glavnega štaba MDB. III. pa je bil Franc Smole iz naselja Korentiča. V skupini mopedistov so bili med 14 vozači najboljši:

Rado Šuštarčič iz naselja Sentjurje, Lazar Jenčin iz Gmajne, Dušan Trampus iz Novomeške brigade.

Komčeno je bilo zanimivo gledati tudi kolesarsko tekmo v polju. Najboljši je bil brigadirjev iz 11 naselij. Prvo mesto je dosegel Rado Šuštarčič iz Sentjurja, drugo Nenad Krušček iz Grmovlja, tretje Emil Kocjančič iz Kronovega. Ob zaključku so prejeli vsi tekmovalci diplome, zmagovalci pa še priložna darila. Prireditev so obiskali razen brigadirjev tudi pionirji in drugi Novomeščani. Navzoč je bil predsednik Ljudske tehnike LRS tovariš Gorčič, podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, zastopnik LT iz Ljubljane, Beograda in Novega mesta.

Vodstvo tekmovalnja so prevzeli organizatorji iz Glavnega štaba MDB, ki so dobro in z veliko veščino izvedli obširna tekmovalnja.

TUDI NA DOLENJSKO RADIJSKO ODDAJNIK

Vse večja mreža radijskih oddajnikov v naši državi in tudi v Sloveniji nas sili, da spreporimo nekaj besed tudi o potrebi oddajnika na Dolenjskem.

Ko smo te dni brali, da bo v kratkem začel delovati oddajnik v Murski Soboti, ki bo tako zajel ves severnovzhodni del Slovenije, se nehote sprašujemo, kako to, da se ne more premakniti z mrtve točke vprašanje oddajnika na Dolenjskem, ki bi lahko mnogo pripomogel do boljše sprejema centralne oddajnika v večernih urah. razen tega pa bi v dnevni urah razbremenil ljubljanskega in ga izpopolnil z lastnim programom. Tako bi tudi odpadel občutek, da Radio Ljubljana premalo prinaša v svojem programu iz dela in življenja naše razvijajoče se Dolenjske.

Mislimo, da bi z nekaj dobre volje je prišli tudi v Novem mestu do rešljive radijske po-

staje, saj najnovejša meja novomeškega okraja zavzema skoro vse ozemlje Dolenjske, zato pokrajina nujno potrebuje tudi svoj oddajnik.

Radio klub v Novem mestu je o tem vprašanju že pred letom dni razpravljal in sklenil, da prične graditi lokalni oddajnik. Zal je ostalo le pri obljubah. Tudi nam je znano, da je delal nekaj časa pred leti mali oddajnik v Črnomlju, pa je premalu prenel in leži aparatura v Črnomlju brez haska.

Mnenja smo, da ob podpori oblasti ter požrtvovalnosti ljudi v Radio klubih v Novem mestu in Črnomlju lahko pozitivno staro zamisel dolenjskega radijskega oddajnika in z njim odpremo tudi na Dolenjskem novo stran radioamaterstva in radiofonije.

Tudi okrajni odbor LT v Novem mestu naj pripomore, da bo zadeva urešena.

J. Tratar

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

PREHRANA odraz družinskega proračuna

Zadnja leta je bilo že veliko govora o neskladnosti in nepravilni prehrani ljudi v mestih, posebno pa še na deželi. Zdravniki in higieniki, ki so po eni strani zadovoljni s kalorično vrednostjo hrane pri nas (Jugoslavija zavzema v tem pogledu visoko mesto v Evropi in celo v svetu), pa se ne strinjajo s njeno sestavo.

Znana je ugotovitev, da v prehrani mestnega, še bolj pa kmečkega prebivalstva prevladuje živež rastlinskega izvora, posebno žitarice. Kruh in drugi mlevski izdelki so sestavljali 1956, leta 50 odstotkov skupne kalorične vrednosti v prehrani povprečne delavske družine. Na vasi je bil ta odstotek blizu 70, v Makedoniji pa celo 82 odstotkov.

Pravilna prehrana — več jaje, mesa in mleka, več sadja in zelenjave ima to slabo stran, da več stane. Analiza elastičnosti potrjuje pri posameznih življenjskih stroških, posebno pri stroških za prehrano je pokazala, da se delavske in uslužbenske družine v mestih odločijo za bolj pestro prehrano, brž ko se povečajo njihovi dohodki. Vzpostoredno s tem se zmanjša potrošnja kruha in to ne le relativno, to je po deležu v sestavi prehrane, ampak tudi količinsko.

Težnja po pravilni prehrani je bila v takih primerih tolikanj izražena, da se je pri družinah z visokimi dohodki skoraj ujemala z idealno prehrano, kakršno danes svetujejo zdravniki. Tole pokaže tabela, ki so jo sestavili pri raziskovanju povezave med gibanjem dohodkov in načinom prehrane v naših mestih:

prehrana delavske družine z nizkimi dohodki je sestavljena takole: 52 odst. odpade na moko in mlevske izdelke, 6 odst. na meso, 7 na mleko, 6 3 odst. na jajca in 5 odstotkov na sladkor.

Posebno sliko nudi tudi prehrana uslužbenske družine z

kako je sestavljena idealna prehrana. Ta naj bi vsebovala 31 odst. moke, 12 odst. mesa, 16 odst. mleka, 2,5 odst. jajc in 10 odst. sladkorja.

Ti podatki kažejo, da gresta potrošnja živeža živalskega izvora kakor tudi potrošnja sladkorja v korak z večanjem dohodkov, tako da se delavska, zlasti pa uslužbenska družina z visokimi dohodki močno približata pravilni sestavi prehrane.

Iz tega bi lahko sklepali, da ekonomski činitelj — višina družinskih dohodkov močno vpliva na način prehrane. Ne smemo pa pri tem pozabiti na vpliv ostalih činiteljev — navad, kulturne ravni, naglajen in konkretno položaja v družini in kajpak kuharske spretnosti gospodinje. (Pres servis)

nizkimi dohodki. Tam tvori moka 53 odstotkov prehrane, meso 6, mleko 8, jajca 0,4 in sladkor 6 odst.

Delavska družina, ki ima visoke dohodke, porabi pri hrani: 42 odst. moke in mlevskih izdelkov, 11 odst. mesa, 10 odst. mleka, 0,8 odstotkov jajc in 7 odstotkov sladkorja.

Uslužbenska družina z visokimi dohodki ima tako sestavljeno prehrano: 38 odst. moke, 12 odst. mesa, 15 odst. mleka, 1,1 odst. jajc in 8 odst. sladkorja. In na koncu naj povemo še,

Zene in nikotin

Švicarski zdravnik — higienik je ugotovil:

Vedno več žensk sega po cigareti kot umišljenem pomirjevalnem sredstvu. To dejstvo moramo v interesu ljudske zdravja zelo obžalovati in gati. Izključimo že vnaprej vsak nespornum: ne gre za to, da bi ženskam predpisali abstinenco in vzdržnost pri užitkih, ki se jim večina moških ne more več odreči. Vendar pa naj bi se kadilke, in to predvsem hude kadilke, zavedale, da škoduje nikotin ženskemu organizmu veliko bolj kot moškemu.

Ko pokadimo eno cigareto, pridejo v naše telo tle strupi: nikotin, amoniak, tobakova žilindra, nekaj metilnega alkohola in še nekateri drugi strupi. Nekaj teh smoln raztopi slina v ustih in pridejo z njo vred v želodec, nekaj pa jih pride v pljuča. Dokazano je,

da škoduje nikotin predvsem vegetacijskemu življenju in kapilarkam. To velja seveda za obo spola. Raziskovanja pa so ugotovili tudi to, da je vegetativno živčevje pri ženskah veliko bolj občutljivo kot pri moških. Dolgoletne izkušnje in opazovanja dokazujejo, da kadilke pogosteje obolijo na ščitnici žlezi kot nekadilke. Število obolenj ščitne žleze je za 700 odstotkov večje pri kadilkah kot pri nekadilkah. Nikotin je tudi pogosto vzrok motenj pri delovanju jajčnikov. Močno kajenje lahko povzroči pri ženskah neplodnost. Med nosečnostjo prehaja škodljivi vpliv nikotina tudi na otroka.

Splošno znano dejstvo, ki ga nova opazovanja vedno znova potrjujejo, je, da se ženske, ki veliko kadijo, hitreje starajo kot tiste, ki ne kadijo. Kaža jim hitro uvene in se zguba. Ti znaki se pokažejo

najprej na vratu, kjer postane koža mlahava.

Poznamo sicer ženske, ki so izredno trdnega zdravja in jim kajenje ne pušča slabih posledic. Lahko pa trdimo, da so to le priložnostne kadilke.

(Iz Naše žene)

Še mnogo let, dragi Niko!

Kdo v Beli krajini ni na Dolenjskem ne pozna belokranjskega rojaka NIKA JAKOVČIČA? Redki so, ki ga ne poznajo osebno, po imenu pa ga prav gotovo poznajo vsi.

Danes praznuje naš Niko šestdesetletnico rojstva. Rodil se je 28. avgusta 1898 na Cerkevščih pri Črnomlju, kjer živi z ženo tudi danes. Dasi preprosto kmet, se je Niko že mlad posvetil politiki. Vključil se je v vrste ljudi, ki so širili napredne ideje v Beli krajini. Že leta 1933 je bil sprejet v Komunistično partijo. Sprejel ga je znani bорец za pravice malega človeka, tovariš Marentič, s katerim sta skupaj delala.

V Osvobodilno fronto se je vključil tovariš Jakovčič takoj ob pričetku in postal njen aktivist. Zaradi preprijanja se je z vso družino umaknil v gozdove. V času NOB je opravljal različne odgovorne funkcije. Junija 1944 je bil izvoljen za predsednika prvega okrožnega odbora za Belo krajino, po osvoboditvi pa za predsednika novomeškega okrožja. Od tu se je vrnil po razpustitvi okrožij v Črnomelj, kjer je prevzel mesto predsednika okrajja. Kmalu je

bil poklican v komite za zakonodajo pri Predsedstvu vlade LRS, pozneje pa je bil na položaju direktorja kmetijskih posestev Slovenije. Zal mu je rahlo zdravje zadnja leta služ-

bovanja oviralo delo v toliki meri, da se je moral odreči nadaljnjemu javnemu udeleževanju. Pred leti je bil upoko-

jen in živi zdaj na svojem domu v Cerkevščih, dela pa kljub upokojitvi v mnogih organizacijah.

Tovariš Niko je lik predanega borca za pravice delovnega človeka, pri tem pa zelo skromen, izredno tovariški in vedno pripravljen pomagati vsakomur, ki je pomoči potreben. Takega ga poznamo njegovi številni sodelavci, znanci ter prijatelji. Vsi ti pa tudi želimo, da bi prav tak ostal še dolgo let med nami.

Krvava drama na Lakencah

Leta 1934 sta se poročila. Ona, zdaj stara 42 let, lastnica 11 hektarov velikega posestva, on kmetički fant iz Gurgorja pri Gabrju, zdaj star 34 let. Kmalu se je pokazalo, da zakon med Alojzijo Horvatič iz Lakenc pri Birni vasi in Francem Mežnarjem ne bo srečen. On je večkrat odhajal z doma in popaval. Zaradi tega so bili prepriani na dnevnem redu. Po nekem takim prepriju leta 1934 so njemu prepeljali v novomeško bolnišnico z velikim kuhinjskim nožem v trebuhu. V prepriju ji ga je zasadil njen mož, potem pa pobegnil. Po nekaj dneh so ga

dobili organ ljudske milice med poplavljenimi. Obsojen je bil na tri leta zapora. Letos je bil popojno odpuščen s prestajanja kazni. Zakon je bil medtem razvezan. Mežnar je zahteval za sebe del premoženja, do katerega pa ni imel nobene pravice. To je njegov bes na življenje še samo poždalo. Pisal ji je grozljivo pismo in izjavil pred ljudmi, da bo z njo obračunal, pa če tudi pri tem izgubi glavo. Ona njegovih groženj ni podcenjevala. K posestvu je prinesla za vsak slučaj mesarico. Pri njej se je nastanil tudi 25-letni mizarski pomočnik L.

Očitno je hotel Mežnar letos 14. avgusta poneti izvršiti hud zločin. Okoli druge ure ponoči je prišel do domačije svoje bivše žene, oboje v pisano in kolono. Dobrih 16 metrov od hiše si je sezul čevlje in se bos približal stavbi. Z okna srambe je odstranil žično mrežo in skozi okno ziceril v notranjost. Zaradi njevala strelca puščica je bila Horvatičeva budna. Pršila je v vežo, a že naslednji trenutek je dobila udarec s kolom po glavi (pištolo 7,65 s tremi naboji je napadalec očitno hranil za nuno silo). Na njeno vpilje je prišel Mežnar, ki je puščico v ostrih delom mesarice udaril po glavi. To je nadaljevalo toliko časa, da je Mežnar območeval, in to za vedno.

Krvavo dramo svojih roditeljev je ves gledalec štiritletna punčka občela s svojimi posestniki. Verjetno ne bo nikoli pozabljeno, kaj je njej namenil njen oče. Priprave na dejanje in trnje naboji nam dajejo slutnjo o skrajni zločinski nameri Mežnarja.

Po dejanju sta Horvatičeva in L. odšla z otrokom k sorodnikom in poklicala organe tajništva za notranje zadeve. Ti so kmalu prišli skupno z zdravnikom in s sodnim izvedencem. Ugotovili so, kako se je dejanje izvršilo. Našli so napadalec ševlje na vrhu, v hiši razmetano in vsokrvljeno meč, ozračje bilo s puščico in dvema polnima nabojima, sled strela v postelji in izstrelki, ki se je oddal od zidu.

Tako je končan eden od zakonov, ki očitno ni bil sklenjen iz osebnih simpatij dveh oseb, ampak je bila osnovna želja po gruntu in osebni koristi, tem pa se je pridružil še vpliv alkohola. Kakšen bi bil zaključek krave tragedije, če bi Mežnar prišel v spalnico nezapažen, lahko samo predvidevamo.

J. S.

V Gotni vasi so razgibali strelstvo

Ze dalj časa z veseljem zasledujemo razgibanje življenja strelcev mlade strelske družine »Lojze Dragan« v Gotni vasi. Z zadnje meseca jih lahko prisrčevamo med najbolj delavnih v našem okraju, zato je prav, da vas z njimi malo seznanimo.

Strelci v Ljubiteljev domačiji športa je bilo vedno dovolj, manjkalo pa je ljudi, ki bi mladino organizirali. V zadnjem času so se usposobili naši člani Čujnik, Crnkalič, starejši, in v njihovem vodstvu jim je poživeli delo v strelskem društvu.

Uredili so zasilno strelšče, kjer vsako nedeljo prirejajo tekmovalna. Udeležujejo se jih domači strelci in strelci izpod Gorjanec. Vsako nedeljo je zanimanje za šport večje, saj marsikoga, ki je iz radovednosti preizkušal svoje sposobnosti, zamika streljanje in stoji v krog organiziranih tekmovalcev.

Zadnje nedeljo so tekmovali v streljanju z vojaško in malokalibrsko puško in pištolo. Z obojnega puškama so dosegli lepe rezultate, za tekmovaljeve pa je bil manjka treninga. Vsak strelci, ki je dosegel s puško določen rezultat, je prejel spominsko značko.

V bližnjem bodo dopuščale vremenske razmere, se bodo podobna tekmovalja ob nedeljah nadaljevala in upamo, da bo tudi kmalu mladin naša na njih obilo zabave.

Taki mladini in požrtvovalnim strelskim družinam bi morali nuditi vsi pomoč, da se bo njihovo delo še uspešneje razvijalo. Trdno upamo, da bodo o delu strelske družine iz Gotne vasi lahko poročali še marsikaj razveseljevalca. S. D.

Brusniški gasilci so praznovali

FGD Brusnice je v nedeljo, 17. avgusta proslavilo 30-letnico zgraditve gasilskega doma. S praznovanjem je bilo združeno nagradno tekmovalje, ki se ga je udeležilo več sosednjih gasilskih društev. Prisostvovali so tudi zastopniki občinske gasilske zveze.

Po lepi proslavi in dobro uspelem tekmovalju je bila prijetna ljudska zabava. Društvo se posebej zahvalja gostilničarju Jožetu Hudoklinu za vso pomoč, zlasti pa za prostore, ki jih je za to prirediteljev odstopil našemu društvu. G. J.

Krvava drama na Lakencah

Leta 1934 sta se poročila. Ona, zdaj stara 42 let, lastnica 11 hektarov velikega posestva, on kmetički fant iz Gurgorja pri Gabrju, zdaj star 34 let. Kmalu se je pokazalo, da zakon med Alojzijo Horvatič iz Lakenc pri Birni vasi in Francem Mežnarjem ne bo srečen. On je večkrat odhajal z doma in popaval. Zaradi tega so bili prepriani na dnevnem redu. Po nekem takim prepriju leta 1934 so njemu prepeljali v novomeško bolnišnico z velikim kuhinjskim nožem v trebuhu. V prepriju ji ga je zasadil njen mož, potem pa pobegnil. Po nekaj dneh so ga

dobili organ ljudske milice med poplavljenimi. Obsojen je bil na tri leta zapora. Letos je bil popojno odpuščen s prestajanja kazni. Zakon je bil medtem razvezan. Mežnar je zahteval za sebe del premoženja, do katerega pa ni imel nobene pravice. To je njegov bes na življenje še samo poždalo. Pisal ji je grozljivo pismo in izjavil pred ljudmi, da bo z njo obračunal, pa če tudi pri tem izgubi glavo. Ona njegovih groženj ni podcenjevala. K posestvu je prinesla za vsak slučaj mesarico. Pri njej se je nastanil tudi 25-letni mizarski pomočnik L.

Očitno je hotel Mežnar letos 14. avgusta poneti izvršiti hud zločin. Okoli druge ure ponoči je prišel do domačije svoje bivše žene, oboje v pisano in kolono. Dobrih 16 metrov od hiše si je sezul čevlje in se bos približal stavbi. Z okna srambe je odstranil žično mrežo in skozi okno ziceril v notranjost. Zaradi njevala strelca puščica je bila Horvatičeva budna. Pršila je v vežo, a že naslednji trenutek je dobila udarec s kolom po glavi (pištolo 7,65 s tremi naboji je napadalec očitno hranil za nuno silo). Na njeno vpilje je prišel Mežnar, ki je puščico v ostrih delom mesarice udaril po glavi. To je nadaljevalo toliko časa, da je Mežnar območeval, in to za vedno.

Krvavo dramo svojih roditeljev je ves gledalec štiritletna punčka občela s svojimi posestniki. Verjetno ne bo nikoli pozabljeno, kaj je njej namenil njen oče. Priprave na dejanje in trnje naboji nam dajejo slutnjo o skrajni zločinski nameri Mežnarja.

Po dejanju sta Horvatičeva in L. odšla z otrokom k sorodnikom in poklicala organe tajništva za notranje zadeve. Ti so kmalu prišli skupno z zdravnikom in s sodnim izvedencem. Ugotovili so, kako se je dejanje izvršilo. Našli so napadalec ševlje na vrhu, v hiši razmetano in vsokrvljeno meč, ozračje bilo s puščico in dvema polnima nabojima, sled strela v postelji in izstrelki, ki se je oddal od zidu.

Tako je končan eden od zakonov, ki očitno ni bil sklenjen iz osebnih simpatij dveh oseb, ampak je bila osnovna želja po gruntu in osebni koristi, tem pa se je pridružil še vpliv alkohola. Kakšen bi bil zaključek krave tragedije, če bi Mežnar prišel v spalnico nezapažen, lahko samo predvidevamo.

J. S.

V Gotni vasi so razgibali strelstvo

Ze dalj časa z veseljem zasledujemo razgibanje življenja strelcev mlade strelske družine »Lojze Dragan« v Gotni vasi. Z zadnje meseca jih lahko prisrčevamo med najbolj delavnih v našem okraju, zato je prav, da vas z njimi malo seznanimo.

Strelci v Ljubiteljev domačiji športa je bilo vedno dovolj, manjkalo pa je ljudi, ki bi mladino organizirali. V zadnjem času so se usposobili naši člani Čujnik, Crnkalič, starejši, in v njihovem vodstvu jim je poživeli delo v strelskem društvu.

Uredili so zasilno strelšče, kjer vsako nedeljo prirejajo tekmovalna. Udeležujejo se jih domači strelci in strelci izpod Gorjanec. Vsako nedeljo je zanimanje za šport večje, saj marsikoga, ki je iz radovednosti preizkušal svoje sposobnosti, zamika streljanje in stoji v krog organiziranih tekmovalcev.

Zadnje nedeljo so tekmovali v streljanju z vojaško in malokalibrsko puško in pištolo. Z obojnega puškama so dosegli lepe rezultate, za tekmovaljeve pa je bil manjka treninga. Vsak strelci, ki je dosegel s puško določen rezultat, je prejel spominsko značko.

V bližnjem bodo dopuščale vremenske razmere, se bodo podobna tekmovalja ob nedeljah nadaljevala in upamo, da bo tudi kmalu mladin naša na njih obilo zabave.

Taki mladini in požrtvovalnim strelskim družinam bi morali nuditi vsi pomoč, da se bo njihovo delo še uspešneje razvijalo. Trdno upamo, da bodo o delu strelske družine iz Gotne vasi lahko poročali še marsikaj razveseljevalca. S. D.

Brusniški gasilci so praznovali

FGD Brusnice je v nedeljo, 17. avgusta proslavilo 30-letnico zgraditve gasilskega doma. S praznovanjem je bilo združeno nagradno tekmovalje, ki se ga je udeležilo več sosednjih gasilskih društev. Prisostvovali so tudi zastopniki občinske gasilske zveze.

Po lepi proslavi in dobro uspelem tekmovalju je bila prijetna ljudska zabava. Društvo se posebej zahvalja gostilničarju Jožetu Hudoklinu za vso pomoč, zlasti pa za prostore, ki jih je za to prirediteljev odstopil našemu društvu. G. J.

Krvava drama na Lakencah

Leta 1934 sta se poročila. Ona, zdaj stara 42 let, lastnica 11 hektarov velikega posestva, on kmetički fant iz Gurgorja pri Gabrju, zdaj star 34 let. Kmalu se je pokazalo, da zakon med Alojzijo Horvatič iz Lakenc pri Birni vasi in Francem Mežnarjem ne bo srečen. On je večkrat odhajal z doma in popaval. Zaradi tega so bili prepriani na dnevnem redu. Po nekem takim prepriju leta 1934 so njemu prepeljali v novomeško bolnišnico z velikim kuhinjskim nožem v trebuhu. V prepriju ji ga je zasadil njen mož, potem pa pobegnil. Po nekaj dneh so ga

dobili organ ljudske milice med poplavljenimi. Obsojen je bil na tri leta zapora. Letos je bil popojno odpuščen s prestajanja kazni. Zakon je bil medtem razvezan. Mežnar je zahteval za sebe del premoženja, do katerega pa ni imel nobene pravice. To je njegov bes na življenje še samo poždalo. Pisal ji je grozljivo pismo in izjavil pred ljudmi, da bo z njo obračunal, pa če tudi pri tem izgubi glavo. Ona njegovih groženj ni podcenjevala. K posestvu je prinesla za vsak slučaj mesarico. Pri njej se je nastanil tudi 25-letni mizarski pomočnik L.

Očitno je hotel Mežnar letos 14. avgusta poneti izvršiti hud zločin. Okoli druge ure ponoči je prišel do domačije svoje bivše žene, oboje v pisano in kolono. Dobrih 16 metrov od hiše si je sezul čevlje in se bos približal stavbi. Z okna srambe je odstranil žično mrežo in skozi okno ziceril v notranjost. Zaradi njevala strelca puščica je bila Horvatičeva budna. Pršila je v vežo, a že naslednji trenutek je dobila udarec s kolom po glavi (pištolo 7,65 s tremi naboji je napadalec očitno hranil za nuno silo). Na njeno vpilje je prišel Mežnar, ki je puščico v ostrih delom mesarice udaril po glavi. To je nadaljevalo toliko časa, da je Mežnar območeval, in to za vedno.

Krvavo dramo svojih roditeljev je ves gledalec štiritletna punčka občela s svojimi posestniki. Verjetno ne bo nikoli pozabljeno, kaj je njej namenil njen oče. Priprave na dejanje in trnje naboji nam dajejo slutnjo o skrajni zločinski nameri Mežnarja.

Po dejanju sta Horvatičeva in L. odšla z otrokom k sorodnikom in poklicala organe tajništva za notranje zadeve. Ti so kmalu prišli skupno z zdravnikom in s sodnim izvedencem. Ugotovili so, kako se je dejanje izvršilo. Našli so napadalec ševlje na vrhu, v hiši razmetano in vsokrvljeno meč, ozračje bilo s puščico in dvema polnima nabojima, sled strela v postelji in izstrelki, ki se je oddal od zidu.

Tako je končan eden od zakonov, ki očitno ni bil sklenjen iz osebnih simpatij dveh oseb, ampak je bila osnovna želja po gruntu in osebni koristi, tem pa se je pridružil še vpliv alkohola. Kakšen bi bil zaključek krave tragedije, če bi Mežnar prišel v spalnico nezapažen, lahko samo predvidevamo.

J. S.

V Gotni vasi so razgibali strelstvo

Ze dalj časa z veseljem zasledujemo razgibanje življenja strelcev mlade strelske družine »Lojze Dragan« v Gotni vasi. Z zadnje meseca jih lahko prisrčevamo med najbolj delavnih v našem okraju, zato je prav, da vas z njimi malo seznanimo.

Strelci v Ljubiteljev domačiji športa je bilo vedno dovolj, manjkalo pa je ljudi, ki bi mladino organizirali. V zadnjem času so se usposobili naši člani Čujnik, Crnkalič, starejši, in v njihovem vodstvu jim je poživeli delo v strelskem društvu.

Uredili so zasilno strelšče, kjer vsako nedeljo prirejajo tekmovalna. Udeležujejo se jih domači strelci in strelci izpod Gorjanec. Vsako nedeljo je zanimanje za šport večje, saj marsikoga, ki je iz radovednosti preizkušal svoje sposobnosti, zamika streljanje in stoji v krog organiziranih tekmovalcev.

Zadnje nedeljo so tekmovali v streljanju z vojaško in malokalibrsko puško in pištolo. Z obojnega puškama so dosegli lepe rezultate, za tekmovaljeve pa je bil manjka treninga. Vsak strelci, ki je dosegel s puško določen rezultat, je prejel spominsko značko.

V bližnjem bodo dopuščale vremenske razmere, se bodo podobna tekmovalja ob nedeljah nadaljevala in upamo, da bo tudi kmalu mladin naša na njih obilo zabave.

Taki mladini in požrtvovalnim strelskim družinam bi morali nuditi vsi pomoč, da se bo njihovo delo še uspešneje razvijalo. Trdno upamo, da bodo o delu strelske družine iz Gotne vasi lahko poročali še marsikaj razveseljevalca. S. D.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Cedenski koledar

Cetrtek 28. avgusta - Avgustin Ptolek: 29. avgusta - Janez Sobota 31. avgusta - Masa Nedelja 31. avgusta - Rajko Ponedeljek 1. septembra - Mladen Torek 2. septembra - Stefan Sreda 3. septembra - Dora LUNA: 27. septembra ob 22.43 polna luna.

KINO

Brzečki: 27. in 28. 8. ameriški film »Onstran gozda«. 29. in 30. 8. ruski barvni film »Malva«. 31. 8. in 1. 9. italijanski barvni film »Senso«.
Cranjelj: 29. in 31. 8. ameriški barvni film »Modra tanciča«. 2. in 3. 9. ameriški film »Privatna tajnica«.
Kostanjevica: 31. 8. ameriški film »Problematično opoldne«.
Mojca: 30. in 31. 8. ameriški barvni film »Daljnja obzorja«.
Mokronog: 30. in 31. 8. francoski film »Lukrecija Borgia«.
Novo mesto »Krkka«: 29. 8. do 1. 9. francoski film »Oka, mama, moja žena in jaz«. Od 2. do 4. 9. angleški barvni film »Pustolovski človek Pere Delic«.
Semič: 31. 8. mehliški film »Mehlika v pesmi«.
Sevnica: 30. in 31. 8. italijanski film »Emberdo D«.
Dol. Toplice: 29. 8. ameriški barvni film »Trje novički v vodnjaku«. 30. 8. ameriški barvni film »Vera Cruz«. 31. 8. italijanski film »Slep«.
Začrtje: 30. in 31. 8. švedski film »Samo mati«. Predstava v nedeljo ob 18 ur.
Zužembek: 31. 8. madžarski film »Lilomfi«.

MALOGLASI

UGODNO PRODAJMAJHO POSESTVO S HIŠO IN VINOGRADOM Na Tolstem vrhu pri Senjarnem na Dolenjskem. Hiša vseljiva po dogovoru. Poizvedba na licu mesta ali v upravi lista (493-58).
PRODAJMAJHO POSESTVO STANOVANJSKO HIŠO (vseživljeno stanovanje) na Puhčavi pri Mokronogu ob glavni cesti. Naslov v upravi lista (494-58).
MOKRONOG »Puhčava« prodajma. Naslov v upravi lista (493-58).
POSESTVO (5 ha) z gospodarskim poslopjem, stanovanjsko hišo, sadnim vrtnom in po dogovoru letošnji pridelek, ugodno prodajma skupaj ali posamezno. Naslov v upravi lista (491-58).
PRODAJMAJHO ZA ZGANJEHUHO - 80 litrov. Avsec, Gotna vas.
OSTER PIS CUVAJ, lepe postavbe in močnega glasu, ovčarske pasuje. Zanimanje pri Kovačič, Naslov v upravi lista (462-58).
KRAVO S TELEFOM prodajma. - Gundel, Orehovec pri Kostanjevici.
UGODNO PRODAJMAJHO DVOSTANOVANJSKO HIŠE V Šalki vasi 9 pri Kočevju ali zamenjati za podobno v Novem mestu. Ignac Mestnik.
ODDAM PSA, zelo dobrega šušarja. Naslov v upravi lista (493-58).
ZAKONKA BREZ OTROK, srednjih let, iščeta enosobno stanovanje v Novem mestu. Naslov v upravi lista (492-58).
20. AVGUSTA sem našem v gozdu pri Zabu vasi. Naslov v upravi lista (495-58).
12. AVGUSTA sem v avtomobilu (avto-stop) Trebča vas-Dvor pozabila jopico. Poštenega vozača lepo prosim naj jo odda na ostali Lubi ali mi najproti povrniti stroškov vrne: Jerše Ivanca, Trebča vas 21 p. Dvor.
OD BRSLJINA DO PREČNE sem izgubil suknjič. Poštenega najditega prosim naj ga vrne v upravo lista (496-58).
MLINARSKEGA VAJENCA, vestnega in poštenega z 8. razredi osnovne šole ali 4. razredi gimnazije, sprejme mlina Kovačič, Novo mesto.
M. HRANO IN STANOVANJE sprejemam dijakinjo. Naslov v upravi lista (497).
SPREJMEM V UK PEKOVSKEGA vajenca z 2. razredi gimnazije ali 6. razredi osimletne in kmetičkega pomoč v gospodinjstvu. Za oba oskrba v hiši.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Prejeli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Mohorič iz Viduševca - dekle, Marija Puhek iz Dragutova - dekle, Marija Lenarč iz Male Loke - dekle, Slavka Vojnovič iz Rakovnika - dekle, Pepca Staniša s Koneca dekle, Justina Pirč z Gor. Mraševega - dekle, Anica Puhek iz Gor. Suhorja - dekle, Brigita Badošič iz Sv. Brigide - dekle, Draga Hill s Sel - dekle, Julijana Lavrič iz Salke vasi - dekle, Anica Košmrlj iz Novega mesta - dekle, Justina Golob iz Volčjih njiv - dekle, Danica Starič iz Vel. Loke - dekle, Zofiga Flajš iz Dravinja dekle, Marija Stanič iz Češče vasi - dekle, Justina Gole iz Dobravice - dekle, Anica Krogar iz Približa - dekle, Dragica Lukič iz Novega mesta - dekle, Marija Škerjan iz Gor. Jesenice - dekle, Ida Hočevar iz Pogancev - dekle, Marija Goršek iz Male Cikave - dekle, Kristina Saje s Sel - dekle, Marija Čindrič iz Kočevja - dekle, Marija Mohor s Krke - dekle, Anica Lukšič iz Jurne vasi - dekle, Ema Puhar iz Novega mesta

IZ BREZIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v breziški porodnišnici rodile: Terzija Šutar iz Canja - dekle, Katica Harbut iz Letovčana - dekle, Marija Sovec iz Dolškega - dekle, Marija Pungarčič iz Prilip - dekle, Ana Črninar iz Črteže - dekle, Terzija Kirar iz Loga - dekle, Stefica Gramar iz Sv. Križa - dekle, Tončka Krapež iz Orehova - dekle, Josipa Žuraj z Eratovskega vna - dekle, Tezija Radež iz Klada dekle, Marija Cvetkovič iz Globokice - dekle, Marija Smit iz Prigorja - dekle, Zdenka Koželj iz Brezine - dekle, Jožefa Omerza iz Brestanice - dekle.

BREZIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Božidar Piskurji, sin delavca iz Jankovčev je padel v vodnjak in si poškodoval glavo. Marijo Goršek, mater posestnika iz Senjarnega, ja podri kolezar in si poškodoval koleno. Ivana Krašovec, sina posestnika z Lopate, je pičila kaka. Franc Henigman, zidar iz Breznika, si je ob sesutju barake poškodoval krč.

BREZIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v breziški bolnišnici: Jožeta Smoletič iz Roštanca so napadli neznanec in mu poškodovali glavo. Milan Lubšina iz Nove Rese je padel s kolezar in si poškodoval glavo. Maks Kozole z Dobrave je bil v pretepu teže poškodovan z nožem. Jožefa Vranetič iz Bojsne je padla z motorja in si poškodovala nogo. Tezija Rafič iz Vihar je pri potaru dobila hude opekline ob rokah in nosah.

Naslov v upravi lista (490-58) SPOŠNO MIZARSTVO Dvor pri Zužembeku sprejme takoj 2 vajenca za mizarstvo obrt. SPOŠNO SKLADISČNIKA s prakso za nožanja in zunanjo skladišča. Posli; skladišča, nabava materiala, odprema izdelkov. Pogoji; večletna praksa in dokončana nižja gimnazija. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na Novomeško opekarno Založ.

HOTEL KANDIJA sprejme začasno pomožno moč v knjigovodstvu. SPOŠNO INTERNETNO kuharico. Nastop službe 15. septembra. Kmetijska šola Sevnica. DAM STAVBNO PARCELO z načrtnim dovoljenjem, odobren načrti stanovanjske hiše in še nekaj stotico gotovine, material od gospodarskega poslojpa, strešno opeko in 4 kubne metre desek tistemu, ki ni zgrajen v skladu z načrtom, odobren načrtom z vsemi priliklinami. Lepa sončna lega v Novem mestu. Zaželeno je letos podkletiti. Ponudbe na upravo lista pod »Upokojenka«.

RAZPIS Komisija za razpis službenih mest pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu razpisuje naslednja službena mesta: 2 mestaj s srednjega ekonomskega šolo, 2 mestaj s popolno srednješolsko izobrazbo ali njej enako šolsko izobrazbo, mesto s 5-letno prakso v knjigovodstvu in finančni stroki, mesto blaginjska z najmanj 2-letno prakso, mesto iz upravnih stroke. Zatelema je stroka v socialno-zdravstveni stroki, finančnega revizorja. Ponudbe s kratkim življenjepisom ter navedbo doseganega službovanja pošljite Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu do 15. septembra. Plača po uredbi, polovična plača po odloku. Nastop službe 1. septembra ali po dogovoru na OZZS v Novem mestu, podružnici v Brezicah in Črnomlju.

OBVESTILA

Javno kopalništvo v Domu ljudske prosvete v Novem mestu bo zaradi preureditve prostorov do nadaljnega zaprto. Uprava. Pričetek začasnega knjigovodskega tečaja je 2. septembra 1958 ob 15. uri v dvorani tovarne NOVOLES (bivša tovarna igrači). Novo mesto. Pohitite s prijavitvami! Dvostrančno knjigovodstvo. Upraviteljstvo otroškega vrta v Novem mestu obvešča vse starše, ki so prijavili otroke v vrtec, da je vpis 29. 8. in 30. avgusta popoldne od 2. do 6. ure. Odločbo ne bo. Uprava.

GIBANJE PREBIVALSTVA

— dečka, Ana Majhan iz Jurovskega broda - dečka, Karolina Mirtič iz Dol. Mraševega - dečka, Martina Belec s Potovrha dekle, Marija Antončič iz Zabe vasi - dečka, Anica Golč iz Malenc - dekle, Antonija Zupančič iz Črnomlja - dečka, Ida Mohorič iz Novega mesta 2 dekl.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Prejeli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Terzija Šutar iz Canja - dekle, Katica Harbut iz Letovčana - dekle, Marija Sovec iz Dolškega - dekle, Marija Pungarčič iz Prilip - dekle, Ana Črninar iz Črteže - dekle, Terzija Kirar iz Loga - dekle, Stefica Gramar iz Sv. Križa - dekle, Tončka Krapež iz Orehova - dekle, Josipa Žuraj z Eratovskega vna - dekle, Tezija Radež iz Klada dekle, Marija Cvetkovič iz Globokice - dekle, Marija Smit iz Prigorja - dekle, Zdenka Koželj iz Brezine - dekle, Jožefa Omerza iz Brestanice - dekle.

BREZIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v breziški bolnišnici: Jožeta Smoletič iz Roštanca so napadli neznanec in mu poškodovali glavo. Milan Lubšina iz Nove Rese je padel s kolezar in si poškodoval glavo. Maks Kozole z Dobrave je bil v pretepu teže poškodovan z nožem. Jožefa Vranetič iz Bojsne je padla z motorja in si poškodovala nogo. Tezija Rafič iz Vihar je pri potaru dobila hude opekline ob rokah in nosah.

BREZIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v breziški bolnišnici: Jožeta Smoletič iz Roštanca so napadli neznanec in mu poškodovali glavo. Milan Lubšina iz Nove Rese je padel s kolezar in si poškodoval glavo. Maks Kozole z Dobrave je bil v pretepu teže poškodovan z nožem. Jožefa Vranetič iz Bojsne je padla z motorja in si poškodovala nogo. Tezija Rafič iz Vihar je pri potaru dobila hude opekline ob rokah in nosah.

Cvetje z dolenskih vrtov za ljubljena, draga tovariša Tita! — tak je bil pozdrav sredi Krškega polja, ko je predsednik republike obiskal brigade in ljudstvo našega okraja pretekli petek

UTRINKI

V naselju Kronovo so predsednika Tita pričakovali na vohodu. Med brigadirji je vrel kot v čebelnjaku... Dolgo je že tega, kar jim je tovariš Tito obljubil, da bo prišel — danes pa je tu, sredi njih.

Naselje je slavnostno okrašeno; ob vohodu visok obelisk. Pozdravi, dobrodošlica...

V kuhinji je vse urejeno in čisto. No, navzlic temu kuharji niso pričakovali visokega obiska v svojem »laboratoriju«.

Slede vprašanja o hrani. Kuharji so se pohvalili, pritrjujejo jim tudi brigadirji.

V ambulanti je fant iz neke srbske brigade. Ni mogel k vohodu, da bi pozdravil goste. Zda pa je ves presrečen, ko stoji maršal Tito v ambulanti.

»Kmalu mi bo bolj!« ves vzhicen zatrjuje Titu ganjeni fant.

»Kako ste, fantje?«

Prvi avtomobil na novi cesti nekje med naseljem Karteljevo in Sentjurjem. Brigadirji vzdolj trase navdušeni pozdravljajo ljubljeno predsednika.

V manjšem useku so na delu minerji, v svetlih celadah z vrtnimi stroji v rokah.

»Kako ste, fantje?« jim zakliče Tito.

»Hvala, dobro!«

Spet naselje. Ob ozki poti vse polno mladih, razigranih ljudi. Brigadir iz koprške brigade skoči iz vrste in stisne tovarišu Titu roko... Prijazen in dobrohoten nasme.

»Pridite še, ko bo cesta gotova!« je slišati iz radostnih, nemirnih vrst.

Podobni prizori se vrste vse do konca trase.

»Druže Tito, jeli se sečaš Splita?«

»V katero naselje bo prišel tovariš Tito?«

»Bo prišel k nam?« vprašuje v Dragi, v Gmajni, Grmolju, Kronovem... Povsod vzdolj trase ista vprašanja.

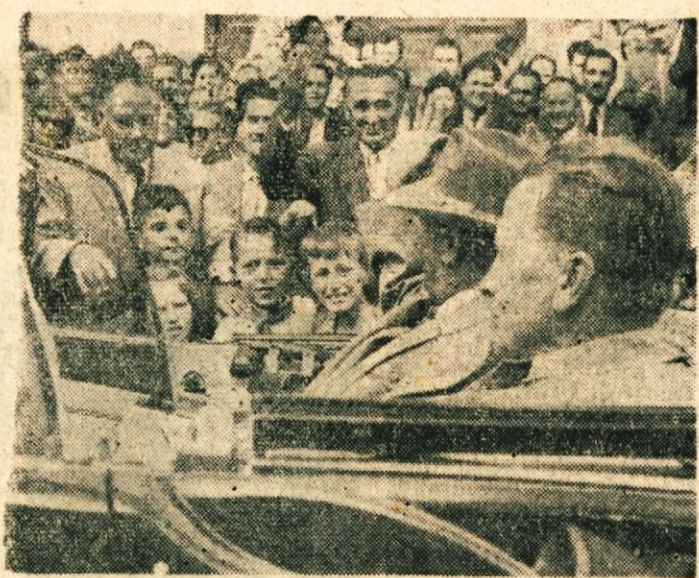
Potem obisk v skoraj vseh naseljih na tem odseku.

Brigadir v Lukovku je zatrjeval prijateljstvo, da ga bo maršal Tito gotovo prepoznal, saj mu je pred leti v imenu pionirjev v Splitu stisnil roko in mu podaril šopek.

Ko pripeljejo avtomobil do njegove skupine, zakliče brigadir:

»Druže Tito, jeli se sečaš Splita?« Pri tem mu pomaha z roko.

Tito se mu nasmeje in mu z roko veselo vrne pozdrav.

Slovo v Novem mestu

Dr. Marijan Breclj in Zoran Polič na avto cesti

V torek, 19. avgusta, sta obiskala mlade graditelje avto ceste tudi član zveznega izvršnega sveta dr. Marijan Breclj in državni sekretar za finance Zoran Polič.

V Ivančni gorici ju je sprejel sekretar komiteja ZKJ graditeljev avto ceste Niko Belopavlovič, s katerim sta si gošta ogledala že asfaltirano cesto do Medvedjeka, tam pa asfaltilerje pri delu. Od tam so se podali ob trasi do Pluske, kjer posebno hite z velikim usekom, medtem ko so si pri Ponikvah ogledali veliki viadukt nove ceste, ki ga je zgradilo SGP PIONIR.

Gostje so se podali nato po trasi nove ceste do Karteljevega. Med potjo so se ustavili pri niški in koprski brigadi, ogledali pa so si tudi naselje »Sutjeska«.

Tudi naprej jih je vodila pot po trasi vse do Mačkova, odkoder so šli peš do mostu čez Lešnico.

»Pri tem mu pomaha z roko.«

Tito se mu nasmeje in mu z roko veselo vrne pozdrav.

Po ogledu Glavega štaba sta se gosta iz Beograda srečala s predstavnik; novomeškega okraja: Jožetom Borštnarjem, Viktorjem Zupančičem, Maksom Valetom in drugimi. Z njimi sta razpravljala o problemih dolenskega turizma, proti večeru pa sta se vrnila v Ljubljano.

Lidija Sentjurs obiskala brigadirje

V soboto, 23. avgusta, je obiskala graditelje avto ceste Ljubljana-Zagreb tudi članica zveznega izvršnega sveta, tovarišica Lidija Sentjurs.

V spremstvu sekretarja partijskega komiteja graditeljev avto ceste Nika Belopavloviča si je ogledala več gradbišč, mladinsko naselje »Stevan Filipovič« v Sentjurju in glavni štab v gradu Otočec na Krki.

„Spoznaj svet in domovino!“

Centralni komite LMS v dogovoru z Uredništvom Radio Ljubljana že dalj časa prireja zanimive mladinske radijske oddaje pod naslovom »Spoznaj svet in domovino«.

Pred dnevi je Okrajni mladinski komite v Novem mestu obvestil mladino, da bi sodelovala v tej zanimivi oddaji, toda zaželenega odziva ni bilo. Zato naj še posebej omenimo pomen in način sodelovanja v oddaji.

Namen oddaje je zlasti ta, da si mladina širi svoje znanje posebno na področjih, do katerih čuti največje veselje, n. pr. šport, literatura, tehnika. Vsak si bo izbral temo,

do katere čuti največ nagnjenosti.

Ko prijaviteljenec izpolni prijavnico, navede področje, v katerem želi sodelovati. Kmalu kandidata povabijo v uredništvo Radio Ljubljana in mu predlagajo snov, ki naj bi jo predelal, ker bodo iz nje končna vprašanja. Ko prijaviteljenec preštudira snov in se čuti sposobnega za odgovarjanje, javi svojo pripravljenost. Radio mu potem sporoči datum nastopa. Stroške nastopanja nosi uredništvo Radio Ljubljana.

Upamo, da bomo z začetkom novega šolskega leta čuli pri radijskih sprejemnikih tudi

Igra in srečanje

Dež, dež v curkih in škafih. Neprenehoma lije iz temnega, jeklenega jutranjega neba. Potem avtomobil. Eden, dva, deset... Nekje ob novi cesti se dogaja prvo, tretje ali že deseto dejanje.

Osebe? Pimšer, velik, masten črn. Avtomobil po cesti in kolona mladih, nasmejanih in malce mokrih mladih lic s cvetjem v rokah. Vzkliki, kliki. Na cesti nasmejeni obrazi v avtomobilih.

Kolona avtomobilov se pomika naprej. Zapuščena prizorišča nekega dejanja. Igra poteka hitro, da ji komaj slediš. In njeni junaki? Beton, pesek, pesek, povsod pa mlada, nasmejana, radostna lica.

In v jeseni bo konec te čudovite igre, pri kateri se zavese ne bodo zaprle...

S. D.

Visoki gost vstopa v svoj avtomobil na Glavnem trgu

Plošča na vrhu Triglava

V soboto so v »Aljaževem stolpu«, ki so ga postavili na vrhu Triglava leta 1885, slovesno odkrili spominsko ploščo, posvečeno 180-letnici prvega vzpona na najvišji jugoslovanski vrh. 26. avgusta 1778 so se namreč povzpeli na Triglav lovec Stefan Božič, bohinjska rudarja Luka Korosec in Matevž Kos ter zdravnik Lovrenc Willonitzer.

Tovariš Ranković v Kostanjevici

V ponedeljek, 18. avgusta, je okoli pete ure popoldan po Kostanjevici nenadoma zakročila vest o visokem obisku. Po Kostanjevici sicer večkrat kaj kroži, toda ta je bila resnična, zakaj podpredsednik Zveznega izvršnega sveta je obiskal kostanjeviški grad. Vinarsko zadrugo in šolo.

Tovariš Ranković, ki je prišel v spremstvu sekretarja okrajnega komiteja ZKS tov. JOZETA BORŠTNARJA in sekretarja Glavnega štaba MDB tov. NIKA BELOPAVLOVIČA, si je najprej ogledal prizorišče lanskega festivala, na katerem je ljubljanska Opera izvajala »Prodano nevesto«, letos pa bo zagrebška Gotovčeva »Era z onega sveta«.

Ogledal si je nadalje gotičko in arkadna stopništa v kostanjeviškem gradu, nato pa ga je osebje Vinarske zadruge sprejelo v svojem podjetju. Gostje so si ogledali prostore in naprave tega podjetja, nakar so šli v šolo.

V šoli so si ogledali najprej umetniško galerijo, potem vr-

tec, delavnico, ambulanto ter ostale šolske prostore. Tovariš Ranković se je zanimal za nekatere podrobnosti s področja prosvete in kulture Ravnatelj

menjen dolenskem ljudstvu, da pa ga letos izvajajo najvišje kulturne institucije Slovenije in Hrvaške. Posebej je tekel pogovor tudi o stikih z

ne bomo poslej več tako odtrgani kot v preteklosti.

Potem je sledil ogled šolskih parkov, na kar so gostje sedli na belo brezovo garnituro. Ker smo imeli v družbi tudi arhitekta, je tovarišica Rankovičeva zanimala, naj bi dobila načrt teh klopi, ker bi tudi sama rada na svojem vrtu prav take

Potem je dala beseda besedo in v prisrčnem razgovoru, ki je potekal skoraj dve uri, se je visoki gost seznanil s problemi gradu kot s problemi zavoda, kakor tudi krajev, v kolikor ga o tem ni seznanili že prej tovariši iz spremstva.

Tovariš Ranković je v razgovoru preprosto in zelo ljubljivo in jasno, dovtip mu ni neznan.

Kostanjevica je bila gostom všeč, kar so nekajkrat izrazili. Tovariš Ranković je bil tudi zelo zadovoljen s šolo in je v Knjigo gostov zapisal:

»Ta šola res mora služiti za primer tako v pogledu organizacije kot vzgojnega delovanja na mlade in odrasle. Taka iniciativa zasluži samo priznanje. A Ranković«

Z dragimi gosti v šolskem parku

šole je dragim gostom povedal, da je bilo v galeriji samo v zadnjih dveh mesecih več kot sto tujcev iz raznih evropskih držav, kar je tudi razvidno iz Knjige vtisov. Zanj se pripravili poseben ciklostiran prospekt, v katerem tujce seznanjajo s podatki šole in njene galerije, kakor tudi z našo kulturno in prosvetno politiko sploh.

Visoki gost se je nato zanimal za spored III. Dolenjskega kulturnega festivala, katerega mu je predsednik Pripravljalnega odbora obrazložil. Povedal mu je, da je na-

mladinskimi brigadami. Ti so zelo dobri, saj brigade znajo polskati vezi z našimi ljudmi. Letošnji festival je posvečen tudi mladinskim brigadam, ki nam delajo dragoceno vez z ostalim svetom, od katerega

Visoki gost se je nato zanimal za spored III. Dolenjskega kulturnega festivala, katerega mu je predsednik Pripravljalnega odbora obrazložil. Povedal mu je, da je na-

V Makedoniji 25.000 ha italijanske pšenice

Iz Makedonije poročajo, da bodo letos tam zasejali z italijanskimi sortami pšenice okrog 25.000 hektarov. Prihodnje leto računajo s povprečnim pridelkom 4000 kg žita na hektar. Pri jesenski setvi bodo uporabili tudi 226 novih traktorjev in 160 kombiniranih sejalnic.

Torek, 2. septembra 1958: ob 20. uri koncert mešanih zborov in solistov v domu TVD Partizan v Krškem. Na koncertu sodelujejo mešani zbor prosvetnega društva iz Zdoi, Leskovca in PD Svoboda ter oktet iz Vidma in solisti.

Petek, 5. septembra 1958: ob 20. uri Turistično predavanje s filmom v domu TVD Partizan v Krškem.

Nedelja, 7. septembra 1958: proslava 75-letnice gasilskega društva Videm ob 8. uri. Slavnostna seja, nato podelitev odlikovanj in priznanj. Ob 14. uri množična operativna gasilska vaja z najmo-

Občina Videm-Krško še praznuje

Spored za september

Torek, 2. septembra 1958: ob 20. uri svečani zaključek praznovanja občinskega praznika v domu DLP Svoboda na Vidmu, podelitev nagrad pevskim zborom in igriškim družinam ter diplom najzaslužnejšim članom prosvetnih društev.

Torek, 9. septembra 1958: ob 20. uri svečani zaključek praznovanja občinskega praznika v domu DLP Svoboda na Vidmu, podelitev nagrad pevskim zborom in igriškim družinam ter diplom najzaslužnejšim članom prosvetnih društev.

Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici na Krki

V dneh od 6. septembra do 5. oktobra bo v Kostanjevici na Krki III. Dolenjski kulturni festival z naslednjim sporedom:

1. Ivan Cankar: »Hlapci«, v izvedbi Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane.

2. Razstava slovensko-hrvaškega kmečkega upora iz leta 1573; praveja Posavski muzej iz Brežic.

3. Prežihov Voranc: »Pernjakovi«, v izvedbi Prosvetnega društva Lojze Košak iz Kostanjevice.

4. Promenadni koncert godbe na pihala iz Metlike.

5. Jakov Gotovac: »Ero z onega sveta«, gostuje Opera Hrvatskega narodnega kazališča iz Zagreba. V glavnih vlogah prvakinja Beogradske Opere Valerija Heybalova in član dunajske Opere Jože Goštič, dirigira avtor.

6. Mira Puc - Miheličeva: »Svet brez sovraštva«, v izvedbi Prosvetnega društva Lojze Košak iz Kostanjevice.

7. Brigadni večer graditeljev ceste bratstva in enotnosti.

8. Marin Držić: »Dundo Maroje«. Premiera Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja.

9. Večer vodilnih slovenskih književnikov (mlada generacija): Janez Menart, Ciril Zlobec, Tone Pavček, Kajetan Kovič, Beno Zupančič in Saša Vuga.

10. Razstava vodilnih slovenskih slikarjev.

11. Večer belokranjskih ljudskih plesov v izvedbi Prosvetnega društva »Engelbert Gangl« iz Metlike.

12. Peter Hljilj Čajtkovski: »Labodje jezero« v izvedbi baleta Opere SNG iz Ljubljane

13. Vokalni koncert pevskega zбора »Dušan Jereb« iz Novega mesta.

ljem ceste bratstva in enotnosti. Njegov namen je omogočiti preprostim ljudem, ki nimajo možnosti, da bi obiskali prireditve v naših kulturnih središčih, kvalitetne predstave.

Franjo Stiplovec: KOSTANJEVICA NA KRKI (lesorez)

14. Premiera jugoslovanskega filma »Svojega telesa gospodar« ob udeležbi pisatelja, režiserja in izvajalcev.

15. Večer jugoslovanskih ljudskih plesov. Izvaja akademska folklorna skupina »France Marolt« iz Ljubljane.

16. Večer domačih pesmi in napevov v izvedbi bratov Avsenikov s sodelovanjem igralcev radijskega Veselega večera.

ve, razstave, koncerte in družabne večere. Letošnje prireditve so v znamenju bratstva jugoslovanskih narodov, saj bodo med izvajalci in poslušalci zastopane vse republike naše države.

Osrednje točke programa bodo prikazani našemu prebivalstvu boj za obstanek in napredek skozi stoletja. Zato smo vključili v program razstavo kmečkega upora, katerega krvava tragedija se je odvijala prav na tem ozemlju. Z istim namenom smo vzeli v

pridruženje, da se na dan vsake prireditve donoj razvedrila v improvizirani restavraciji na prostem, kjer bo igral »Kvintet N« iz Brežic. Po možnosti bomo organizirali v tem času tudi javne televizijske predstave, tako da se naše občinstvo seznanja tudi s to vejo sodobne kulture in tehnike. Ob tej priložnosti bo izšel tudi običajni festivalski zbornik. Prireditve bodo po večini na prostem, v primerih slabega vremena pa v Domu kulture. Tako bosta »Labodje jezero« in »Večer jugoslovanskih ljudskih plesov« na polotoku ob izlivu Studene v Krki. »Ero z onega sveta« bo v »kadnem dvorišču nekdanje-ga samostana, »Dundo Maroje« pa na arkadnem dvorišču gradu na kostanjeviškem otoku. Morebitne spremembe in dopolnila bomo pravočasno objavili v tisku in radiu.

Prilagodilni odbor

Nasmejan zapušča predsednik Tito spodnjo kavarno